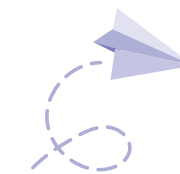

15 lat
Programu

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego to pierwsza w historii Polski agencja wykonawcza odpowiedzialna za wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Szczególnym zadaniem Instytutu jest zwiększanie instytucjonalnej sprawności, niezależności oraz profesjonalizmu organizacji sektora pozarządowego, przy jednoczesnym zachowaniu ich obywatelskiego charakteru. Instytut został powołany ustawą z dnia 15 września 2017 r. z inicjatywy wicepremiera Piotra Glińskiego, Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego. Swoje zadania realizuje za pomocą programów własnych, w tym programów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych.

Główne Programy NIW-CRSO:

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: największy program dotacyjny finansowany z polskiego budżetu; organizacje sektora pozarządowego mogą ubiegać się o dotację na działania związane ze wzmocnieniem dialogu obywatelskiego, poprawą samoorganizacji społecznej, zwiększeniem aktywności obywateli w życiu publicznym.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich: nowatorski program dotacyjny służący wsparciu rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększeniu ich udziału w życiu publicznym i budowaniu demokracji. Program przewiduje: wsparcie finansowe dla organizacji na rozwój działań statutowych, pomoc doraźną, wniesienie wkładu własnego, budowę kapitału żelaznego, rozwój organizacji strażniczych, mediów obywatelskich i think-tanków.

Korpus Solidarności: program nakierowany na rozwój jakościowy i ilościowy wolontariatu w Polsce, ze szczególnym naciskiem na wolontariat długoterminowy i zróżnicowanie jego form. Jednym z elementów programu jest portal internetowy dla wolontariuszy, koordynatorów i organizatorów wolontariatu. Beneficjenci programu otrzymują wsparcie trenerskie, finansowe i edukacyjne.

Program Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych: program obejmuje kompleksowe działania polegające na kształceniu wychowawców, współpracy z instytucjami państwowymi oraz wsparciu rozwoju infrastrukturalnego harcerstwa w Polsce; program kierowany do wszystkich podmiotów objętych Honorowym Protektorem RP nad organizacjami harcerskimi.

Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych: pierwszy w Polsce program, którego głównym celem jest rozwój edukacji dorosłych w formie grundtvigiańskich uniwersytetów ludowych. Program przewiduje m.in. wsparcie infrastrukturalne i programowe działających uniwersytetów ludowych, tworzenie nowych oraz reaktywację wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych.

niw.gov.pl

Przewodnicząca zespołu redakcyjnego
Weronika Najda

Redakcja merytoryczna
Stefan Kołucki, Ewelina Warnel

Redakcja językowa i korekta
Marta Elas

Fotografie
ze zbiorów: organizacji pozarządowych – beneficjentów Programu FIO

Projekt graficzny i skład
Agencja Reklamowa Radna

Druk
Drukarnia KOLUMB

©Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Warszawa 2020

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Al. Jana Pawła II 12, 00-124 Warszawa
www.niw.gov.pl

Publikacja sfinansowana ze środków
Priorytetu 5 Pomoc Techniczna Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Spis treści

Wstęp	5	FIO 2014 Wielkopolska Wiara! Centrum PISOP Justyna Schaefer-Kurkowiak, Dorota Surma	68
Na 15-lecie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich Wojciech Kaczmarczyk	7	FIO 2017 Wspólne działania, wspólne sukcesy Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji	76
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – rys historyczny Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Stefan Kołucki, Ewelina Warnel	10	Pozarządowych Jan M. Grabowski	
FIO 2006 Pogotowie NGO Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK Ewa Kwiesielewicz-Szyszka	14	FIO 2018 Usłysz głosy self-adwokatów Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu Ilona Król	82
FIO 2008 Wiejski wędrujący Uniwersytet Trzeciego Wieku Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa Karol Marszał	20	FIO 2018 PRO DEFENSIONE, PRO HISTORIA – wspieramy aktywności proobronne i historyczne dla Polski Pomorskie Stowarzyszenie Aktywności Terenowej „PSAT” Michał Skurzyński	88
FIO 2010 Partnerstwa dla aktywizacji i przedsiębiorczości społecznej – rozwój międzysektorowych Partnerstw Lokalnych na Mazowszu Stowarzyszenie BORIS Zbigniew Wejcman	26	FIO 2018 Rodzice dla szkoły – Rodzice dla społeczeństwa Fundacja „Rodzice Szkole” Wojciech Starzyński	96
FIO 2011 Navi-Tata, czyli nawigacja na ojcostwo Fundacja im. św. Cyryla i Metodego Anna M. Faszczowa	32	FIO 2018 Mediacja jako kompetencja obywatelska Stowarzyszenie Mediatorów Pactus Marzena Korzeniewska	102
FIO 2011 Podkarpacka Akademia Ekonomii Społecznej Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” Agnieszka Pieniążek	38	FIO 2019 Wspieranie Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez Fundację Pasja Życia im. s. Józefy Menendez Fundacja Pasja Życia im. s. Józefy Menendez Magdalena Boniecka	108
FIO 2012 Kierunek FIO Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Alicja Gawinek	44	FIO 2019 Innowacyjna metoda rehabilitacji osób z chorobą Parkinsona opartej na formule „Rock Steady Boxing” Klub Bokserski Legia Marek Dronszyk	114
FIO 2012 Quo vadis NGO? Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych w oparciu o tożsamość miejsca Stowarzyszenie ESWIP Justyna Duks	50	FIO 2019 Hip-hopo Romano Fundacja Dom Kultury Justyna Domasłowska Szulc	120
FIO 2012 Dziadkowie to skarb! Fundacja Instytut Łukasiewicza Maciej Zdziarski	56	FIO 2019 Utworzenie wioski tematycznej pod nazwą “Gacok pod zamczyskiem” Stowarzyszenie Razem dla Białobok Justyna Homik	126
FIO 2014 Fundusz AKUMULATOR SPOŁECZNY Fundacja Pokolenia Artur Rajkowski	62	FIO 2020 #WłączSię Fundacja Inicjatyw Młodzieżowych Karol Jędruszek	132

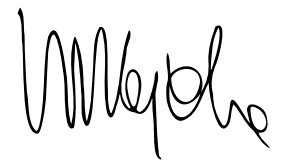
Szanowni Państwo,

Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich jest jednym z programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Celem Programu FIO jest zwiększanie dynamiki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Corocznie w ramach ogłaszanych konkursów dofinansowywanych jest kilkaset inicjatyw organizacji obywatelskich. I tak już od piętnastu lat.

W ramach Programu FIO można otrzymać dotację na projekt realizowany we wszystkich obszarach działalności pożytku publicznego. Ta otwartość programu stanowi odzwierciedlenie różnorodności sektora obywatelskiego, zarówno pod względem wyznaczonych misji i celów, jak i wewnętrznego potencjału, doświadczenia, zdolności absorpcyjnych, zasięgu, środowiska i sprawności działania oraz położenia geograficznego poszczególnych organizacji.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich funkcjonuje od 2005 roku, kiedy to realizowany był w perspektywie 2005–2007 jako Program Rządowy. W roku 2008 na jego potrzeby stworzono rezerwę celową budżetu państwa. W latach 2009–2013 FIO realizowane było w formule Programu Operacyjnego. Od 2014 roku program wdrażany jest w perspektywie 2014–2020. Rok 2020 jest ostatnim etapem realizacji FIO w obecnych ramach. Aktualnie przygotowana jest kontynuacja programu pod nazwą NOWE FIO na lata 2021–2030.

W ramach podsumowania 15 lat realizacji Programu FIO w Państwa ręce oddajemy publikację, w której przedstawione zostały przykłady inicjatyw dofinansowanych na przestrzeni lat z jego środków. Tematyka projektów prezentowanych w niniejszej publikacji obejmuje szeroki zakres obszarów działalności pożytku publicznego, może stanowić dobry przykład i zachętę do działania dla wszystkich zainteresowanych. Zapraszamy do zapoznania się z przedstawionymi dobrymi praktykami oraz życzymy miłej lektury. Mamy nadzieję, że będzie ona dla Państwa inspiracją do podejmowania lub kontynuowania aktywności społecznej.

Weronika Najda
Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Na 15-lecie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

| Wojciech Kaczmarczyk

Organizacje pozarządowe są najbardziej widocznym w przestrzeni publicznej elementem społeczeństwa obywatelskiego, którego idea wywodzi się jeszcze z koncepcji arystotelesowskich. W obecnym znaczeniu odpowiada temu co pozostając poza strukturami instytucji państwowych znajduje wyraz w oddolnej inicjatywie zwyczajnych obywateli. Obok społeczności i wspólnot lokalnych wykazujących obywatelski charakter, instytucji quasi-samorządowych, ruchów społecznych, nieformalnych struktur więziotwórczych, wspólnot religijnych i parafialnych, indywidualnych postaw obywatelskich, organizacje pozarządowe działające w formach stowarzyszeń, zrzeszeń, towarzystw dobroczynnych, fundacji, kół, rad, komitetów, ruchów ochotniczych, spółdzielni socjalnych itp. organizują przestrzeń działania społeczeństwa obywatelskiego.

Ilościowe wskaźniki społeczeństwa obywatelskiego w Polsce pokazują jego wymierną słabość¹. Wciąż mamy niewielką skalę społeczeństwa obywatelskiego, jeżeli mierzyć ją skalą zorganizowania obywatelskiego. Mamy także różnego typu deficyty związane z tym jak funkcjonuje polskie społeczeństwo obywatelskie, np. zwiększające się dysproporcje w sektorze pomiędzy dużymi organizacjami profesjonalnymi i małymi organizacjami lokalnymi.

Dane GUS świadczą o kurczącej się bazie członkowskiej organizacji pozarządowych. Podejmowanie działań na rzecz najbliższego otoczenia jest wciąż rzadkością, a jeszcze rzadsze jest formalizowanie tych działań np. przez utworzenie czy dołączenie do organizacji pozarządowej. Obok zasobów ludzkich inną bolączką jest słabość finansowa polskich organizacji pozarządowych. Przez minione 30 lat dystans do sektora przedsiębiorstw pogłębił się wielokrotnie, a i sam sektor poddany zjawiskom oligarchizacji rozwarstwił się znacząco działając w skali mikro. Aż 19 na 20 z istniejących organizacji dysponuje rocznie środkami nie większymi niż 1 mln złotych. W skali krajów UE we wszystkich pomiarach wartości systematycznego wolontariatu długoterminowego Polska regularnie zajmuje jedno z ostatnich miejsc i wykazuje się wskaźnikami poniżej średniej europejskiej.

Z konieczności pobieżny przegląd analiz jakościowych, funkcjonalnych i historycznych kształtowania się sektora obywatelskiego w Polsce nie w pełni wyjaśnia złożoność zjawisk, a w szczególności nie odpowiada na pytanie w jakim zakresie dominujące praktyki działania można traktować jako wyrastające z ducha obywatelskości i podkreślające właściwą mu tożsamość. Wskazuje jednak na nieustającą potrzebę wsparcia sektora organizacji obywatelskich przez państwo.

Diagnoza kondycji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz sytuacji w sektorze organizacji pozarządowych, a także ocena szacunkowa (ewaluacja ex ante) Programu NOWEFIO potwierdzają konieczność programowego i finansowego wyodrębnienia działań na rzecz rozwoju inicjatyw obywatelskich w postaci programu wspierającego aktywizację społeczeństwa obywatelskiego we wszystkich obszarach działalności pożytku publicznego wchodzących w sferę zadań publicznych. Ponadto doświadczenia w realizacji dotychczasowych perspektyw Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, innych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego od 2018 roku oraz ewaluacja ex ante Programu NOWEFIO potwierdzają, że wskazane powyżej oczekiwania i potrzeby powinny wyznaczać najważniejsze kierunki wsparcia w kolejnym okresie finansowania.

Elementem takiego wsparcia jest obchodzący w 2020 r. 15-lecie funkcjonowania Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Dzięki FIO, marce dobrze znanej wielu organizacjom, kilka tysięcy inicjatyw obywatelskich i co najmniej kilkanaście tysięcy mikroinicjatyw w formule regrantingowej uzyskało dofinansowanie ze środków publicznych.

Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030 stanowi kontynuację oferty programowej skierowanej do sektora organizacji pozarządowych, po pozytywnych doświadczeniach wynikających z realizacji poprzednich edycji FIO od 2005 roku. FIO od 2018 roku jest programem wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na podstawie art. 23 ustawy o Narodowym Instytucie Wolności i dziś stanowi część bardziej rozbudowanego systemu wsparcia wychodzącego poza formułę realizacji zadań publicznych w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wraz z przejściem do Narodowego Instytutu Wolności FIO nieco się zmienił. Poprzez brak wymogu wkładu własnego oraz system przejrzystych kryteriów strategicznych ułatwiony został dostęp do środków publicznych organizacjom mniejszym i pochodzącym z mniejszych miejscowości. W FIO udział takich organizacji w dofinansowaniu przekracza 60%. Wprowadzono zasadę, że w ramach każdego zadania dofinansowanego ze środków FIO organizacja może do 20% budżetu zadania przeznaczyć na swój rozwój instytucjonalny. To niezwykle istotne elementy świadomej polityki rządu na rzecz zrównoważonego rozwoju sektora obywatelskiego, a także usuwania „białych plam” na mapie Polski, gdzie widać było brak zaangażowania oraz niską efektywność organizacji pozarządowych. Poza tym system oceny merytorycznej ofert stał się bardziej czytelny premiując jednocześnie najciekawsze pomysły na realizację projektów ze sfery pożytku publicznego. Wreszcie Narodowy Instytut Wolności znacząco rozszerzył bazę ekspertów zewnętrznych oceniających wnioski o dotację sięgając do środowisk wcześniej nie reprezentowanych w bazie. W formule Akademii NIW realizowane są szkolenia i seminaria informacyjne o FIO, ale także o innych programach oraz pozwalające działaczom trzeciosektorowym zdobyć i doskonalić umiejętności umożliwiających w większym stopniu rozwijanie zasobów zarówno finansowych jak też ludzkich czy zasobów wiedzy. To wszystko sprawia, że FIO stało się bardziej dostępne i mniej sformalizowane.

Obok FIO, dobrze rozpoznawalnego systemu horyzontalnego wsparcia III sektora, architektura systemu wsparcia została wzbogacona o pięć nowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym od 2018 roku: Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO, „Korpus Solidarności” Program Wsparcia Wolontariatu Długoterminowego, Program Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych ROHiS, od 2020 roku Program dla Uniwersytetów Ludowych oraz startujący w tym roku Program dla Międzynarodowych Domów Spotkań. Trwają przygotowania do uruchomienia kolejnego programu dedykowanego organizacjom świadczącym różne formy poradnictwa obywatelskiego, prawnego, rodzinnego, prozdrowotnego, konsumenckiego, psychologicznego.

Nowe programy tworzą alternatywą do systemu realizacji zadań publicznych ścieżkę wsparcia działań misyjnych i rozwoju organizacji obywatelskich ograniczając tym samym zjawisko grantozji oraz system wsparcia dedykowanego dla szczególnie ważnych grup organizacji obywatelskich: harcerstwo, media obywatelskie, lokalne organizacje strażnicze, think tanki obywatelskie, uniwersytety ludowe i w przygotowaniu organizacje poradnicze. To właśnie przepis ustawy o Narodowym Instytucie Wolności umożliwił dofinansowanie rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych, czyli wspieranie podmiotowe ich samych, właśnie dlatego, że są solą demokracji i żadna władza, ani administracja nie jest w stanie zastąpić aktywności obywatelskiej.

Trzykrotnie zwiększyła się wysokość finansowania skierowanego do NGO w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Jeszcze w 2017 roku to było tylko 60 milionów złotych na Program FIO. Startująca w 2021 roku edycja Programu NOWEFIO ma budżet o jedną trzecią większy. Oprócz tego organizacje obywatelskie otrzymają w bieżącym roku z budżetu państwa ponad 37 milionów złotych oraz z Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego prawie 58 milionów złotych. Dodatkowe źródło finansowania programów, czyli 4% z dopłat do gier hazardowych to kolejny wymierny sukces polityki ostatnich lat.

Głównym celem Programu NOWEFIO pozostaje zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne przez poprawę samoorganizacji społecznej, wzrost znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienie instytucjonalne sektora obywatelskiego w Polsce. Cel główny natomiast będzie realizowany poprzez trzy cele szczegółowe: poprawy samoorganizacji społecznej, wzrostu znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienia instytucjonalnego sektora obywatelskiego w Polsce.

NOWEFIO to więcej środków na granty o jedną trzecią. Corocznie do organizacji z całego kraju trafiać będzie 76,8 mln zł. To także znaczące dowartościowanie mikroinicjatyw w formule regrantingowej realizowanej w ramach priorytetu I. Z 10 do 16 milionów złotych rośnie budżet na regranting wojewódzki i realizowany od 2018 roku regranting tematyczny, skierowany do grup organizacji z całego kraju charakteryzujących się prowadzeniem działalności w wybranej sferze pożytku publicznego.

Inaczej został zdefiniowany priorytet III NOWEFIO, w ramach którego wsparcie uzyskają inicjatywy zwiększenia partycypacji publicznej. Obecność obywateli i organizacji obywatelskich w życiu publicznym, w procesach kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji przez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej, jest warunkiem kształtowania zasad demokratycznych w państwie na różnych jego szczeblach, począwszy od rządu, aż po szczebel samorządności lokalnej. Należy zatem nieustannie stwarzać przestrzeń do takiej obecności, tworzyć warunki do współdziałania obywateli zrzeszonych w organizacjach pozarządowych z władzami i administracją publiczną w realizacji dobra wspólnego. Jednym z warunków powodzenia aktywnej obecności obywateli i organizacji obywatelskich w życiu publicznym jest tworzenie odpowiednich warunków instytucjonalnych, w tym wspieranie istniejących i tworzenie nowych jednostek pomocniczych samorządu terytorialnego i instytucji dialogu obywatelskiego, w tym rad działalności pożytku publicznego, rad młodzieżowych i senioralnych przy jednostkach samorządu terytorialnego, rad sołeckich, osiedlowych, konsultacyjnych, komisji dialogu społecznego. Działania zmierzające do wzrostu znaczenia sektora organizacji obywatelskich w życiu publicznym – przyczynią się zarazem do zwiększenia przejrzystości życia publicznego oraz zwiększenia wpływu obywateli na kształtowanie polityk publicznych.

Oddajemy zatem w Państwa ręce **Album na 15-lecie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich**. Zobacz w nim Państwo opisy wraz z dokumentacją fotograficzną dwudziestu z kilku tysięcy inicjatyw zrealizowanych w ramach kolejnych edycji Funduszu. To bardzo niewielki, wycinkowy przegląd dorobku FIO. Pokazuje jego różnorodność, ale także, jakże bogaty, tematyczny zakres oddziaływania na rozwój sektora obywatelskiego w Polsce. Przeglądając Album i spoglądając wstecz na efekty FIO z minionych 15 lat warto zauważyć kontynuację nie tylko samego Programu, ale także rozwój całego systemu wsparcia organizacji obywatelskich, jaki dokonuje się od 2017 roku.

¹ Sektor non-profit w 2016 r. Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy, Warszawa 2018; Rola sektora non-profit w ostarczaniu usług społecznych w latach 2014-2016, Warszawa 2018; Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2017 r., Warszawa 2019; 2019. Kondycja organizacji pozarządowych, Warszawa 2019; E. Leś i inni, Czynniki wzrostu i ograniczenia w działalności organizacji trzeciego sektora w Polsce. Wnioski z badań Third Sector Impact, Warszawa 2016.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich

FIO

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – rys historyczny Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

| Stefan Kołucki, Ewelina Warnel

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, opracowany jako Program Rządowy na lata 2005–2007, powstał w celu pobudzania oraz wspierania rozwoju inicjatyw obywatelskich z udziałem sektora organizacji obywatelskich. Funkcjonowanie Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (Programu FIO) miało charakter uzupełniający w stosunku do aktualnie istniejących rozwiązań i praktyk w tym zakresie. Był on ściśle powiązany z treścią dokumentów programowych na lata 2007–2013, a także uwzględniał perspektywę związaną z budową Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Podstawę prawną Rządowego Programu FIO stanowiła Uchwała Nr 193/2004 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Po zakończeniu realizacji Programu FIO 2005–2007 w 2008 roku utworzona została rezerwa celowa budżetu państwa pn. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO). Podstawą prawną FIO 2008 było Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie dokonywania wydatków budżetu państwa w 2008 r. pochodzących ze środków z rezerwy celowej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, z dnia 11 marca 2008 roku, wraz z załącznikiem pn. Podstawowe działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich budżetu państwa na 2008 r. Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, 21 marca 2008 roku.

Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 383, ze zm.), regulujących realizację polityki rozwoju w obszarze budowy kapitału społecznego, oraz treści sektorowej Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009–2015 (SWRSO), dostosowanej do Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007–2015, a także doświadczeń wynikających z wdrażania Programu FIO i jego kontynuacji – Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w roku 2008 (FIO 2008), ustanowiony został Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009–2013 (PO FIO).

26 marca 2013 roku Rada Ministrów przyjęła Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego 2020. W dokumencie zawarto zapis wskazujący na konieczność kontynuacji Funduszu Inicjatyw Obywatelskich będącego merytoryczną i finansową formułą budowy społeczeństwa obywatelskiego, integralnego elementu kapitału społecznego. 27 listopada 2013 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, przedłożoną przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2017, w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 stał się programem wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a zadania związane z realizacją FIO przejął Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

W ramach edycji 2018–2020 FIO do systemu realizacji programu wprowadzony został szereg zmian mających na celu dostosowanie udzielanego wsparcia do faktycznych potrzeb sektora pozarządowego. Wprowadzono m.in. możliwość przeznaczenia części dotacji na koszty związane z rozwojem instytucjonalnym realizatorów zadań; przetestowano rozwiązania mające na celu dofinansowanie zróżnicowanych projektów – zarówno pod względem tematycznym, jak i regionalnym; zmodyfikowano system oceny ofert tak, by zwiększyć szansę na dofinansowanie najbardziej wartościowych projektów spośród kilku tysięcy złożonych ofert.

Doświadczenie realizacji Programu FIO w latach 2005–2020, wyniki badań i ewaluacji założeń oraz procesu realizacji pozwoliły na opracowanie założeń do Programu NOWE FIO na lata 2021–2030. W celu zapewnienia najwyższej adekwatności kolejnej perspektywy programu do potrzeb sektora obywatelskiego w Polsce, w roku 2020 przeprowadzona została ewaluacja ex-ante założeń Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021–2030, z której raport opublikowano na stronie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Między 15 a 28 września 2020 roku Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego przeprowadził konsultacje społeczne projektu Programu NOWE FIO na lata 2021–2030. Zgodnie z przedmiotowym dokumentem od roku 2021 Program FIO będzie kontynuowany w nowej perspektywie, a na jego realizację przeznaczone zostanie 80 mln zł rocznie.

FIO
2006

Pogotowie NGO

Projekt „Pogotowie NGO” był realizowany w odpowiedzi na potrzeby nowo powstałych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, chcących rozpocząć i rozwijać działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. W ramach projektu wypracowano system kompleksowego wsparcia dla organizacji, obejmujący szereg różnorodnych działań.

Działanie 1. Diagnoza NGO, wrzesień – listopad 2006

Badania ilościowe

Badanie zostało przeprowadzone na próbie 100 organizacji metodami ilościowymi. Wykorzystano gotowe narzędzia i procedury dostarczone przez Stowarzyszenie Klon/Jawor. Wyniki badania zostały opracowane i opisane w raporcie pt. „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w województwie kujawsko-pomorskim 2006”.

Działanie 2. Pogotowie NGO, sierpień – grudzień 2006

Poradnictwo i konsultacje

W ramach działania udzielono 54 porad i konsultacji dotyczących przede wszystkim rejestrowania organizacji oraz źródeł finansowania. Poradnictwo dotyczyło także treści statutów organizacji oraz wniosków o dotacje.

Działanie 3. Przychodnia NGO, wrzesień – grudzień 2006

Spotkania „okrągłego stołu”

Przychodnia NGO pozwoliła na stworzenie miejsca formalnych i nieformalnych spotkań służących wymianie myśli i wrażeń oraz integracji środowiska. Łącznie odbyło się osiem spotkań, w których uczestniczyło 89 osób.

Spotkania eksperckie

Spotkania, prowadzone przez ekspertów z województwa i kraju, służyły upowszechnianiu wiedzy m.in. na temat współpracy z samorządem, pozyskiwania funduszy czy prowadzenia planu kont. Cztery spotkania zostały sfinansowane ze środków FIO, dwa poprowadziła nieodpłatnie osoba odpowiedzialna za współpracę z organizacjami społecznymi w urzędzie miasta, a jedno zostało przeprowadzone przez dr Ryszarda Skrzypca koordynującego monitoring społeczny w ramach kampanii Przejrzysta Polska. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 150 osób.

Działanie 4. Apteka NGO, lipiec – grudzień 2006

Zakup publikacji

Zakupiono 80 podstawowych publikacji na temat działalności w sektorze i 100 broszur informacyjnych. Zaprenumerowano trzy czasopisma i publikacje cykliczne (Gazeta NGO, publikacje cykliczne Instytutu Spraw Publicznych).

Udostępnianie zasobów

W ramach funkcjonowania przychodni NGO udostępniono stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu.

Newsletter

Co tydzień przygotowywany był newsletter zawierający informacje o otwartych konkursach. Był on rozsyłany do 500 organizacji i instytucji. Łącznie przygotowano 18 wydań newslettera.

Serwis ekspercki

Utworzono serwis internetowy z informacjami na temat aktualnych konkursów dotacyjnych na poziomie unijnym, regionalnym i powiatowym, dokumentami programowymi oraz przykładami dobrych praktyk z regionu i Polski. Strona działała pod adresem www.kuj-pom.ngo.pl i miała średnio 1700 odsłon miesięcznie.

Działanie 5. Profilaktyka dla NGO, sierpień – grudzień 2006

Szkolenia dla organizacji

Przeprowadzono trzy szkolenia (łącznie 16 godzin) dla 60 osób z organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, poświęcone pozyskiwaniu funduszy na prowadzenie działalności oraz tworzeniu projektów i zarządzaniu nimi. Dwa szkolenia zostały zrealizowane w miejscowościach do 20 000 mieszkańców, natomiast jedno w Toruniu. W efekcie szkoleń powstało 27 projektów, które zostały złożone w odpowiedzi na ogłoszony konkurs.

Szkolenia dla partnerstw

Przeprowadzono 16 godzin szkoleń na temat budowy partnerstw lokalnych dla 48 osób. Celem spotkań było przygotowanie słuchaczy do budowy silnych lokalnych struktur gotowych do realizowania projektów.

Coaching pięciu organizacji z regionu

Przeprowadzono kompleksowe doradztwo dla nowo powstających, niewielkich organizacji z terenu województwa oraz grup nieformalnych. W rezultacie działania powstało pięć nowych projektów.

Działanie 6. Uzupełniające: promocja i ocena projektu, sierpień – grudzień 2006

Comiesięczny monitoring projektu

W ramach projektu systematycznie prowadzony był monitoring wewnętrzny (w grupie koordynującej projekt oraz partnerów), a także zewnętrzny (prowadzony przez uczestników szkoleń oraz spotkań).

Promocja projektu

Działania promocyjne były prowadzone przez cały czas trwania zadania. We wrześniu 2006 roku projekt promowany był podczas wojewódzkiego Forum Organizacji Pozarządowych, w którym uczestniczyło 250 osób, natomiast w październiku – podczas Miejskiego Forum Organizacji Pozarządowych (około 200 uczestników). Przygotowano także 2000 ulotek informacyjnych.

Partnerzy projektu:

Stowarzyszenie Klon/Jawor udzieliło wsparcia i pomocy merytorycznej w działaniu 1 przy dostarczeniu narzędzi badawczych i konstruowaniu metodologii badań sektora w regionie.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu wspólnie z naszym Ośrodkiem uczestniczył w przygotowaniu VII Wojewódzkiego Forum Organizacji Pozarządowych w Toruniu we wrześniu 2006 roku.

Poniesione wydatki: 49 592,14 zł, w tym:

- > pokrywane z dotacji: 27 172,83 zł
- > pokrywane ze środków własnych: 22 419,31 zł

Mamy nadzieję, że twórcy Programu FIO będą pielęgnowali jego tradycje i że będzie on nadal tworzył przestrzeń dla realizacji obywatelskich inicjatyw oddolnych, odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnych.

Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK

działa od 2005 roku. Jest organizacją wspierającą, służącą rozwojowi i budowie sektora organizacji pozarządowych oraz współpracy międzysektorowej, której celem jest wzmocnienie kapitałów społecznego, kulturowego i ekonomicznego w społecznościach lokalnych dla dobra mieszkanek i mieszkańców regionu. Więcej: www.tlok.pl.

FIO
2008

Wiejski wędrujący
Uniwersytet
Trzeciego Wieku

Osoby starsze mieszkające na wsi mają bardzo utrudniony dostęp do różnego rodzaju instytucji edukacyjnych i kulturalnych. Wiele z nich nigdy nie było w teatrze, a nawet w kinie, nie mówiąc już o muzeum, galerii sztuki czy koncercie muzyki poważnej. Realizując projekt pn. „Wiejski wędrujący Uniwersytet Trzeciego Wieku”, chcieliśmy umożliwić kontakt z różnymi formami działalności edukacyjnej i kulturalnej starszym mieszkańcom dwóch wsi, w których działa nasze stowarzyszenie. Przeprowadziliśmy cykl wyjazdowych zajęć, dzięki którym seniorzy mogli się zaktywizować – wyjść z domu, dowiedzieć się czegoś nowego, poznać wiele nieznanych dotychczas miejsc, zabytków i instytucji kultury. Projekt miał formę zbliżoną do znanych w miastach uniwersytetów trzeciego wieku, jednak z powodu dużej odległości do większego ośrodka miejskiego miał on charakter wyjazdowy.

Edukacja w podróży

Dla 50 starszych mieszkańców naszych wsi przygotowaliśmy cykl sześciu wyjazdów edukacyjno-kulturalnych. Pierwszy z nich był okazją do zapoznania seniorów z historią Polski oraz Wielkopolski. Uczestnicy projektu udali się najpierw do Muzeum Pierwszych Piastów na Ostrowie Lednickim, który w czasach Mieszka I i Bolesława Chrobrego był jednym z głównych ośrodków administracyjnych państwa Polan. Kolejnym etapem historycznej eskapady był Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach. Tam studenci obejrzeli rekonstrukcję wsi wielkopolskiej – kilkadziesiąt zróżnicowanych chronologicznie i społecznie obiektów budownictwa wiejskiego. Po południu przyszedł czas na poznanie pierwszej stolicy Polski – Gniezna. Tam pierwszą atrakcją była wizyta w Muzeum Początków Państwa Polskiego i udział w spektaklu audiowizualnym: prezentacji dzieł sztuki, wyrobów rzemiosła i zespołu zabytków archeologicznych oraz makiet i profesjonalnie wykonanych replik towarzyszył komentarz słowny, a kłamrą spajającą całość były filmy ukazujące m.in. animowane mapy, architekturę i inne najcenniejsze zabytki polskiego średniowiecza. Głównym punktem wizyty w Gnieźnie była katedra, w której seniorzy zapoznali się z symboliką Drzwi Gnieźnieńskich oraz innych skarbów tej świątyni, a przede wszystkim relikwiarza św. Wojciecha.

Kolejny wyjazd poświęcony był perłom architektury. Zajęcia rozpoczęły się w Rawiczu, gdzie miejscowy regionalista pokazał studentom trzeciego wieku drugie pod względem wielkości w Polsce (po krakowskich) planty oraz zabytkowy układ urbanistyczny – ulice starego rynku krzyżujące się pod kątem prostym. Uczestnicy wyjazdu poznali też zabytki rawickiej

fary oraz kościoła św. Andrzeja Boboli. Dalsze zajęcia odbyły się już na terenie Dolnego Śląska. Pierwszą z poznanych tam miejscowości był Lubiąż, gdzie znajduje się jeden z największych w Europie zespołów klasztornych, a jednocześnie największe opactwo cysterskie na świecie, dwa i pół razy większe od Wawelu. W Trzebnicy głównym punktem wyjazdu była bazylika św. Jadwigi Śląskiej, gdzie można było poznać wiele szczegółów na temat życia patronki, powstania sanktuarium i jego najcenniejszych zabytków. Seniorzy odwiedzili też romańską kryptę św. Bartłomieja oraz lapidarium z fragmentami romańskich i gotyckich detali kamiennych.

Tematem kolejnych zajęć było religioznawstwo – studenci udali się do Wrocławia, by tam poznać cztery świątynie różnych wyznań położone na terenie tzw. Dzielnicy Wzajemnego Szacunku. Pierwszą odwiedzaną świątynią był luterński kościół Opatrzności Bożej, w którym miejscowy pastor opowiedział o zasadach wiary ewangelickiej. Stamtąd studenci trzeciego wieku udali się do synagogi Pod Białym Bocianem, gdzie Jerzy Kichler – były przewodniczący Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Polsce – przedstawił historię wrocławskich Żydów oraz główne elementy żydowskich nabożeństw. Trzecim miejscem kultu był rzymskokatolicki kościół św. Antoniego z Padwy. Na koniec udano się do prawosławnego soboru Narodzenia Bogurodzicy, gdzie o zasadach wiary prawosławnej opowiedział jeden z duchownych. Wieczorem studenci obejrzeli spektakl „Nabucco” Giuseppe Verdiego w Operze Wrocławskiej. Libretto nawiązuje do tematu zajęć wiejskiego uniwersytetu – opowiada o początkach niewoli babilońskiej Żydów.

Czwarte zajęcia w ramach projektu poświęcone były astronomii i odbyły się w Toruniu. Wędrówkę śladami Kopernika seniorzy rozpoczęli przy średniowiecznych murach miejskich, skąd udali się do katedry św. Janów, gdzie zobaczyli miejsce chrztu wielkiego Polaka. Kolejnym etapem zajęć była wizyta w Planetarium – tam studenci obejrzeli seans „Wirująca Ziemia”, na którym zdobyli podstawowe informacje na temat ruchu wirowego i obrotowego ziemi, powodującego zjawisko dnia i nocy oraz następstwo pór roku, a także dowiedzieli się, jak zmienia się wygląd nieba i układ gwiazdozbiorów w ciągu roku i skąd się biorą fazy księżyca. Dalsze zajęcia odbyły się w Domu Mikołaja Kopernika, prawdopodobnym miejscu narodzin astronoma. Tam najpierw studenci uczestniczyli w multimedialnym programie światło-dźwięk przy makiecie średniowiecznego Torunia, dzięki któremu poznali najważniejsze wydarzenia i miejsca z historii miasta. Następnie zapoznali się z życiem i dziełem Kopernika i z toruńskimi wnętrzami mieszczańskimi z XVI wieku. Zajęcia zakończyły się wizytą na Rynku i poznaniem jego najciekawszych miejsc oraz zdjęciem przy pomniku Mikołaja Kopernika.

Na piąte zajęcia grupa udała się w okolice Poznania, by zgłębiać tematykę związaną z literaturą. Pierwszym odwiedzanym miejscem było Muzeum im. Adama Mickiewicza w Śmiełowie. Seniorzy zwiedzili pałac zbudowany w 1797 roku, w którym w roku 1831 gościł sam Mickiewicz. Tam zapoznali się z ekspozycją Mickiewiczowską, z oryginalnymi manuskryptami wieszczą, jego portretami z epoki, a także ilustracjami do jego utworów. W zamku w Kórniku, którego początki sięgają średniowiecza, studenci zobaczyli zbiory Biblioteki Kórnickiej PAN, jednej z największych księżnic w Polsce. Zwiedzili też muzeum z wieloma unikatowymi eksponatami, m.in. meblami różnych stylów i epok, obrazami mistrzów polskich i europejskich, rzeźbami, kolekcjami numizmatycznymi, militariami polskimi i wschodnimi oraz wyrobami rzemiosła artystycznego z porcelany i srebra. Ostatnim etapem wyjazdu był spektakl „Hamlet” Williama Szekspira, który seniorzy obejrzeli w Teatrze Nowym w Poznaniu – jest to jedno z najbardziej znanych dzieł teatralnych, z którego pochodzi najpopularniejszy zapewne w historii teatru monolog zaczynający się od słów: „Być albo nie być”.

Ostatnie spotkanie projektowe odbyło się w Łodzi, gdzie seniorzy poznawali tajniki kina i kinematografii. Zajęcia rozpoczęły się od wizyty w Muzeum Kinematografii. Tam, w kinie „Kinematograf”, uczestnicy obejrzeli cztery krótkie filmy: nagrodzoną Oskarem animowaną produkcję pt. „Piotruś i wilk”, archiwalny film o historii kina oraz dwa odcinki programu poświęconego największemu łódzkiemu fabrykantowi Karolowi Scheiblerowi. Po seansie zwiedzili muzeum mieszczące się w przepięknych wnętrzach pałacu-rezydencji Scheiblera. Ekspozycja była okazją do poznania urządzeń związanych z rozwojem technologicznym kina (historyczne projektory i kamery), a na wystawie czasowej pod hasłem „60 lat polskiej animacji” studenci mogli zobaczyć wiele lalek znanych z polskich filmów animowanych, jak np. miś Uszatek. Kolejnym etapem zajęć była wizyta w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej, kształcącej przyszłych aktorów, reżyserów, operatorów filmowych i telewizyjnych, artystów fotografików, montażyстів, scenarzystów oraz organizatorów produkcji telewizyjnej i filmowej. W drugiej części zajęć studenci zobaczyli osiedle przyfabryczne na Księżym Młynie, jeden z najcenniejszych zabytków architektoniczno-urbanistycznych Łodzi. Przespacerowali się też ulicą Piotrkowską, gdzie obejrzeli łódzką Aleję Gwiazd oraz ławeczki-pomniki Juliana Tuwima i Artura Rubinstein. Zajęcia zakończyły się w Manufakturze – ożywionej przed kilku laty fabryce włókienniczej Izraela Poznańskiego.

Co osiągnęliśmy?

Efektami naszego projektu były:

- > organizacja sześciu wyjazdów o tematyce kulturowej dla 50 seniorów ze wsi;
- > poznanie nieznanych na wsi form działalności kulturalnej;
- > zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych z terenów wiejskich;
- > rozwój kulturalny 50 osób w wieku starszym;
- > podniesienie jakości życia osób starszych;
- > wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców wsi.

„Wiejski wędrujący Uniwersytet Trzeciego Wieku” był jednym z pierwszych projektów realizowanych przez nasze stowarzyszenie. Początkowo trudno było nam znaleźć komplet beneficjentów – część z nich trzeba było mocno przekonywać do udziału w wyjazdach edukacyjnych (dla osób, które nigdy nie wyjeżdżały poza swoje gospodarstwo rolne, wyprawy takie jawiły się jako zbytek i strata czasu). Od tamtej pory nie było jednak roku bez wyjazdów o podobnym charakterze, na które seniorzy czekają zawsze z niecierpliwością.

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy wsi Moszczanka i Skrzebowa

powstało 25 lipca 2005 roku. Zadaniem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju wsi i realizacja przedsięwzięć mających na celu integrację społeczności lokalnej. Do działań tych zaliczyć można wycieczki, koncerty, wykłady, kultywowanie folkloru, ochronę zabytków i działalność wydawniczą. Duże znaczenie ma działalność na rzecz osób starszych. Od 2007 roku przy Stowarzyszeniu działa Zespół Tańca Ludowego „Swojacy”. Więcej: www.moszczanka.osw.pl.

FIO
2010

**Partnerstwa
dla aktywizacji
i przedsiębiorczości
społecznej – rozwój
międzysektorowych
Partnerstw Lokalnych
na Mazowszu**

Partnerstwa dla aktywizacji i przedsiębiorczości społecznej – rozwój międzysektorowych Partnerstw Lokalnych na Mazowszu

| Stowarzyszenie BORIS
| Zbigniew Wejcman

Nowa fala ekonomii społecznej, rozwijająca się w Polsce dzięki funduszom Unii Europejskiej, programom rządowym, takim jak Fundusz Inicjatyw Obywatelskich oraz wsparciu samorządu terytorialnego, kładzie nacisk na tworzenie instytucji przewyżających problem marginalizacji społecznej. Jednak nie zawsze powstające podmioty ekonomii społecznej znajdują stałe oparcie dla swoich działań w najbliższym otoczeniu. Aktywnym liderom brakuje dostępu do ważnych lokalnie zasobów, osób i informacji, zaplecza lokalowego i finansowego, zrozumienia dla idei rozwoju społecznego oraz niezbędnego wsparcia we wdrażaniu działań ekonomicznych. Na poziomie lokalnym nieraz relacje między instytucjami i osobami nie należą do najlepszych, brakuje wzajemnego zaufania wynikającego z codziennych kontaktów i więzi współpracy przydatnych w rozwoju społecznym.

Odpowiedź – partnerstwa lokalne

Dlatego też od kilkunastu lat Stowarzyszenie BORIS promuje i wdraża w życie ideę partnerstw lokalnych – organizacyjnej formy ułatwiającej stałą współpracę lokalnych instytucji, organizacji i osób. Dzięki wsparciu programu FIO partnerstwa takie powstały w Warszawie (np. w dzielnicach Mokotów, Śródmieście, Żoliborz, Wola i in.), większych miastach (Żyrardów, Sochaczew), gminach miejskich i wiejskich (Słupno, Pionki, Liw, Krasnosielc, Przasnysz, Baranowo, Różan), a nawet na obszarach sołectw (Zalesie Górne w gminie Piaseczno). Około 20 takich grup współpracowało w ramach regionalnej Mazowieckiej Sieci Partnerstw Lokalnych, utworzonej w trakcie projektu dofinansowanego ze środków FIO. Obecnie w tej sieci aktywnie działa 16 takich struktur.

W partnerstwach uczestniczą przedstawiciele podmiotów ze wszystkich sektorów – administracji publicznej (urzędy gmin, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, szkoły gminne i powiatowe, biblioteki, domy kultury, gminne centra informacji, środowiskowe domy samopomocy), sektora pozarządowego (stowarzyszenia, fundacje, uczniowskie kluby sportowe, centra wolontariatu, organizacje harcerskie, kościoły, zespoły charytatywne, grupy nieformalne) oraz biznesu (lokalne kluby biznesu, przedsiębiorcy indywidualni). Grupy są otwarte na uczestnictwo

wszystkich zainteresowanych środowisk, a jedynym warunkiem przystąpienia do partnerstwa jest zadeklarowanie chęci współpracy w osiąganiu wspólnych celów. Partnerstwo lokalne nie ma osobowości prawnej, dlatego w poszczególnych grupach za finansowanie działań odpowiada silniejszy organizacyjnie partner, który bierze odpowiedzialność za obsługę wspólnych projektów w zakresie księgowym, bankowym czy osobowym. Najczęściej jest to organizacja pozarządowa mająca doświadczenie w ubieganiu się metodą projektową o środki zewnętrzne.

Członkowie partnerstw widzą liczne korzyści płynące z funkcjonowania tych struktur na ich terenie oraz ze wspólnego działania – partnerzy wzajemnie się uzupełniają, poddają sobie nowe pomysły, wykorzystują osobiste kontakty w wielu środowiskach przy organizowaniu różnych działań. Jak sami mówią, „dzięki partnerstwu możemy wzajemnie korzystać ze swoich mocnych stron, wzajemnie się uzupełniać. Łatwiej jest wszystko zorganizować, wspieramy się wzajemnie, spotkania są dla nas bardzo ważne, ponieważ mobilizują nas do działania, pomagają tworzyć nowe inicjatywy” (kierowniczka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej). Dzięki współdziałaniu członkowie partnerstw zrealizowali w ostatnim czasie wiele przedsięwzięć na rzecz lokalnych społeczności i – jak podkreślają – ich działania przyczyniają się „do aktywizacji osób, które do tej pory były bierne, pokazania im, że ktoś o nich myśli i pamięta” (kierowniczka Gminnego Domu Kultury). Zyskują też sami członkowie: „Zaangażowanie się we wspólne działanie na rzecz gminy, czy to w ramach partnerstwa, czy współpracy z poszczególnymi instytucjami, przydaje mi się w pracy duszpasterskiej. Poznałem aktywnych mieszkańców, dzięki czemu też i sama parafia może lepiej funkcjonować, bo wiem, do kogo mogę się zwrócić o pomoc. Ale przede wszystkim lepiej poznaję problemy społeczności, jej potrzeby i możliwości. Kościół ma nie tylko głosić słowa o miłości, ale też tę miłość okazywać, pomagając bezpośrednio lub włączając się w wydarzenia. Skorzystałem też osobiście: nauczyłem się przygotowywać projekty i pisać wnioski, już udało mi się uzyskać dofinansowanie na remont kościoła z Urzędu Marszałkowskiego!” (proboszcz jednej z parafii uczestniczących w partnerstwie lokalnym).

Mazowsze: „nasze” partnerstwa lokalne

Partnerstwa współpracujące z BORIS w ramach Mazowieckiej Sieci Partnerstw Lokalnych podejmują działania w różnych obszarach – od ekologii poprzez kulturę i animowanie działań lokalnych społeczności po szeroko rozumianą pomoc społeczną. Organizują festyny rodzinne, imprezy kulturalne i sportowe. Tworzą nowe formy wsparcia społecznego i aktywizacji na wsi (koła gospodyń wiejskich, kluby seniora, Centrum Integracji Wsi) i w mieście (świetlice, kluby, domy sąsiedzkie). Partnerstwa szeroko wykorzystują źródła zewnętrzne, realizując projekty dla różnych grup wiekowych i środowisk – seniorów, dzieci i młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych. Ponadto coraz częściej inwestują w rozwój samego partnerstwa i jego członków poprzez organizację szkoleń, wizyt studyjnych, obiegu informacji (listy mailingowe, newslettery, fora internetowe). Prowadzą z sukcesem akcje obywatelskie (np. „Bezpieczna 62”) oraz włączają się w prace nad strategiami rozwiązywania problemów społecznych i działaniami związanymi z rewitalizacją społeczną. Kilka partnerstw osiągnęło ciekawe rezultaty na polu aktywizacji kobiet wiejskich, tworzenia strategii rozwoju przedsiębiorczości społecznej oraz wdrażania działań rewitalizujących zaniedbane społeczności.

Partnerstwo „Nasza 19” ze Słupna na przełomie 2008 i 2009 roku pracowało nad nowelizacją gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i jako jeden z kilku celów strategicznych przyjęło „wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i wsparcie powstawania nowych”. Do zadań w tym zakresie należało promowanie istniejącej spółdzielni socjalnej „Opieka” (jedna z niewielu

działających w tamtym okresie spółdzielni socjalnych na Mazowszu, a pierwsza założona przez stowarzyszenie, parafię i trzy jednostki samorządu terytorialnego), wspieranie powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej (warsztaty terapii zajęciowej) czy uruchomienie działalności gospodarczej przez istniejące organizacje pozarządowe.

W dzielnicy Warszawa-Mokotów powstało narzędzie rewitalizacji i aktywizacji obszarów zaniedbanych społecznie Sielc i Wierzbna. Na tych obszarach zawiązały się rejonowe partnerstwa „Moje Wierzbno”, „Moje Sielce” oraz „Partnerstwo na Służewcu”, które łączą różne instytucje i środowiska w pracy na rzecz aktywizacji mieszkańców i tworzenia infrastruktury społecznej dla wsparcia działań służących zaspakajaniu ich potrzeb. Pod koniec 2009 roku grupy te otrzymały pierwsze dofinansowanie dla swoich działań w obszarze rewitalizacji społecznej na kolejny rok w ramach konkursu ogłoszonego przez Dzielnicę Mokotów. Obecnie na Mokotowie aktywnie działa sześć grup partnerskich tego typu, zlokalizowanych na terenie kilku osiedli.

W latach 2006–2014 Stowarzyszenie BORIS kilkakrotnie korzystało ze wsparcia programu FIO dla rozwoju partnerstw lokalnych na Mazowszu. Przykładowo od czerwca 2010 do grudnia 2011 roku Stowarzyszenie realizowało projekt „Partnerstwa dla aktywizacji i przedsiębiorczości społecznej – rozwój międzysektorowych Partnerstw Lokalnych na Mazowszu”, którego celem było zwiększenie możliwości długofalowej współpracy różnych podmiotów lokalnego życia społeczno-gospodarczego na rzecz wdrażania i rozwoju instrumentów ekonomii społecznej w wybranych społecznościach województwa mazowieckiego.

Wszystkie zaplanowane cele projektu zostały osiągnięte. Między innymi powstały kolejne partnerstwa w Warszawie i na Mazowszu oraz Warszawska Sieć Partnerstw Lokalnych, partnerstwa otrzymały wsparcie konsultacyjne, szkoleniowe, informacyjne, zorganizowano kilka szkoleń wyjazdowych dla partnerstw oraz szereg szkoleń stacjonarnych. Szeroko promowano doświadczenia partnerstw w ramach corocznych zjazdów Mazowieckiej Sieci Partnerstw Lokalnych oraz Mazowieckiego Forum Partnerstw Lokalnych. Ponad 30-osobowa grupa liderów z terenów wiejskich uczestniczyła w cyklicznych zajęciach Akademii Lidera Przedsiębiorczości Społecznej na Wsi, zapoznając się z takimi zagadnieniami, jak współpraca lokalna, projekty społeczne i podstawy ekonomii społecznej, co znacznie usprawniło prowadzenie w ich miejscowościach działań ożywiających lokalną społeczność.

Potrzebne FIO

Sukces w realizacji projektu po raz kolejny pokazał, że partnerstwa lokalne są wielką szansą na podniesienie poziomu aktywności i rozwój przedsiębiorczości społecznej na gruncie lokalnym. Jednak ich powstanie i rozwój byłyby bardzo utrudnione, a może wręcz niemożliwe, bez wsparcia finansowego programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Podobnie jak my, ze środków FIO skorzystało w ciągu ostatnich kilkunastu lat wiele tysięcy organizacji pozarządowych, zatem rola programu w procesie wdrażania zmian społecznych jest kluczowa.

Mamy nadzieję, że jeszcze wiele organizacji będzie miało okazję współpracować z bardzo życzliwym i kompetentnym zespołem programu FIO.

Stowarzyszenie BORIS

jest niezależnym stowarzyszeniem wspierającym wszelką aktywność obywatelską, w tym organizacje pozarządowe oraz inicjatywy społeczne, w działaniach na rzecz dobra publicznego. Naszym celem jest zwiększenie efektywności rozwiązywania problemów społecznych dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu możliwości i sił tkwiących w społeczeństwie. Działania opieramy na zasadach partnerstwa, współpracy i wzajemnego poszanowania. Uważamy, że państwo powinno włączać się tylko w te działania, z którymi zorganizowane grupy obywateli sobie nie radzą. Dlatego mottem naszej działalności jest zasada: „Tak mało państwa, jak to możliwe – tak dużo, jak to konieczne”.
Więcej: www.boris.org.pl.

FIO
2011

Navi-Tata, czyli nawigacja na ojcostwo

W 2004 roku Fundacja Cyryla i Metodego uruchomiła program Inicjatywa Tato.Net. To dziś wiodąca w Europie inicjatywa inspirująca mężczyzn do świadomego przeżywania ojcostwa jako pasji oraz najważniejszej kariery życia. Misją Tato.Net jest pomagać w kształtowaniu postawy świadomego i odpowiedzialnego ojcostwa wśród współczesnych mężczyzn. Inicjatywa prowadzi własne programy oraz współpracuje z organizacjami mającymi wpływ na kształt dzisiejszego ojcostwa.

Jeden z najznakomitszych znawców tematyki i działacz na rzecz ojcostwa, Ken Canfield, zwraca uwagę, że w samych Stanach Zjednoczonych na pomoc samotnym matkom i inne skutki nieobecności ojca wydaje się więcej, niż wynosi cały budżet Polski. Dopiero na początku drugiej dekady XXI wieku dostrzeżono ten problem i przydzielono wysoki priorytet wspieraniu ojcostwa, aby zapobiegać przyczynom, zamiast wszystkie działania sprowadzać jedynie do leczenia skutków.

W Polsce sytuacja wygląda podobnie – osoba ojca jest pomijana przez wiele instytucji pracujących nad rozwiązywaniem problemów dzieci i rodziny. W wielu takich miejscach bazowano (i ta sytuacja wciąż wymaga pewnej korekty) na starych modelach, w których rola ojca nie jest brana pod uwagę w dostatecznym stopniu i zauważa się ją głównie w sytuacjach patologicznych. Tymczasem pomiędzy patologią a ideałem istnieje cała paleta postaw ojcowskich, a samo ojcostwo potrzebuje dostrzeżenia. Dlatego warto inwestować w kształtowanie pozytywnego obrazu ojca w społeczeństwie.

„Navi-Tata” – GPS dla ojców

Stąd Inicjatywa Tato.Net wyszła z propozycją programu „Navi Tata – nawigacja do ojcostwa”. Był on realizowany w 2012 roku i otrzymał dofinansowanie z Programu FIO. Jego adresatami były organizacje, instytucje i środowiska, które jako swój podstawowy cel wskazują pomoc rodzinie. Sam program został pomyślany jako strategia dla organizacji wspierających rodzinę.

Nazwa „Navi-Tata” nawiązuje do terminologii opisującej naukę o sposobach prowadzenia pojazdu według wyznaczonej trasy. Chodzi o niezawodną nawigację, która – właściwie używana – bezpiecznie doprowadzi do celu. Tego typu nawigacji potrzebują nie tylko sami ojcowie, ale także instytucje zajmujące się rodziną. Nawet gdy dysponujemy świetną nawigacją, od czasu do czasu trzeba zaktualizować program, odświeżyć GPS.

Jeśli coś w rodzinie nie funkcjonuje, być może wystarczy zmienić jakiś element w sposobie jej działania. Z pewnością warto zwrócić uwagę na rolę ojca, promować ją i motywować do jej wypełniania. Zaangażowanie zawodowe, społeczne i polityczne w kolejnych pokoleniach jest bowiem hamowane właśnie przez brak (fizycznej lub emocjonalnej) obecności ojca w rodzinie. Rolą społeczeństwa i służących mu instytucji jest zatem zadbanie o właściwą pomoc mężczyznom w odkrywaniu powołania do bycia ojcem. To znacząco wpływa na kształtowanie tej newralgicznej struktury społecznej, jaką jest rodzina.

Program „Navi-Tata” obejmował osiem jednodniowych konferencji regionalnych w ośmiu miastach: Gdańsku, Lublinie, Łomży, Nowym Sączu, Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu i Zabrzu. Wśród uczestników znaleźli się przedstawiciele samorządów (urzędy marszałkowskie, sejmiki wojewódzkie, komisje sejmikowe), regionalnych Ośrodków Pomocy Społecznej, urzędów miast, urzędów wojewódzkich, policji, instytucji penitencjarnych, służby zdrowia, instytucji pomocy społecznej oraz mediów. Udział w konferencjach był całkowicie bezpłatny.

Program zwrócił uwagę instytucji na potrzebę wspierania mężczyzn w pełnieniu ich roli rodzica i kształtowania pozytywnego obrazu ojca w społeczeństwie. Wykłady wygłaszane przez wybitnych specjalistów prowadziły uczestników do refleksji wokół pytań: Gdzie w strukturze, strategii i ofercie naszej instytucji znajduje się postać ojca? Jaki obraz ojcostwa dominuje w naszym przekazie, o ile w ogóle się pojawia? Jak możemy zaprosić ojców – zarówno naszych pracowników, kontrahentów, jak i szersze grono – do samodzielnych działań, dzięki którym będą mogli podnosić swoje kompetencje w byciu dobrym rodzicem? Jak możemy pomóc kształtować pozytywny, motywujący wizerunek ojca i rodziny?

Prelegentami byli specjaliści z zakresu problematyki rodzinnej, wychowawczej i edukacyjnej. W wystąpieniach ukazywali aktualny stan inicjatyw wspierających ojcostwo w Polsce, prezentowali dobre praktyki realizowane w kraju i na świecie, uwzględniając też realia regionu, w którym odbywała się dana konferencja. Zadaniem prelegentów było nie pouczanie, ale zmotywowanie do wspólnego zastanowienia się nad miejscem ojca na mapie działalności instytucji społecznych.

W Polsce na 100 tysięcy działających organizacji pozarządowych tylko pięć chce pomagać ojcom (sytuacja przed programem „Navi-Tata”). „Tymczasem nasze działania powinny przywrócić ojcom miejsce w rodzinach, skoncentrować wszystkie wysiłki i energię na odnawianiu funkcji ojca” – mówił dr Dariusz Cupiał, założyciel Inicjatywy Tato.Net. – „Wciąż kierujemy się stereotypem, że tak naprawdę wychowaniem dzieci lepiej zajmie się matka. A dzieci do prawidłowego rozwoju potrzebują tak mamy, jak taty. Dlatego tak ważne jest to, aby mężczyźni odkrywali na nowo, co to znaczy być zaangażowanym i odpowiedzialnym tatą i mieli w tym wsparcie. Trzeba w społeczeństwie zauważać i doceniać normalne ojcostwo”.

W tym celu Kapituła Międzynarodowej Rady Tato.Net co roku, podczas uroczystej gali w przeddzień Międzynarodowego Forum skupiającego setki ojców z różnych stron świata, przyznaje wyróżnienia MAX w trzech kategoriach: mężczyzna, który przykładem swojego życia ukazuje wartość i piękno ojcostwa; utwór, który promuje i pomaga odkrywać znaczenie ojcostwa; instytucja, która w szczególny sposób uwzględniła w swojej działalności społeczny wymiar ojcostwa. Kapituła wręcza także wyróżnienia TOPDads, którymi honoruje twórców reklam budujących dobry wizerunek ojca.

Zrealizowane cele i dalsze wyzwania

Celem spotkań w ramach programu było z jednej strony zaprezentowanie spektrum wyzwań, przed jakimi stają współcześnie organizacje i instytucje deklarujące pomoc rodzinom, a z drugiej strony zainicjowanie ogólnopolskiej sieci wsparcia ojców. Stworzono listę przedstawicieli organizacji i instytucji chcących włączyć się pełniej w proces tworzenia ruchu społecznego na rzecz ojcostwa. Z tej listy wyłoniono grupę roboczą, która miała opracować diagnozę obecnego stanu, a także możliwe kierunki przyszłych działań, jakie – poprzez wsparcie ojców – istotnie przyczynią się do poprawy funkcjonowania polskich rodzin. Nie udało się zrealizować wszystkich zamierzonych celów. Wciąż na przygotowanie czeka Biała Księga, w której mają się znaleźć wytyczne do stworzenia nowej mapy dla organizacji i instytucji wspierających rodzinę. Chodzi o swoistą księgę dobrych praktyk z powodzeniem stosowanych w Polsce.

W nawiązaniu do programu z 2012 roku organizowano też inne wydarzenia. 19 grudnia 2017 roku w Warszawie (Centrum „Okopowa”) odbyła się konferencja „NAVI-TATA. Sposób na przeciwdziałanie przyczynom przestępczości” skierowana do osób i instytucji pracujących na rzecz rodzin. Podobna konferencja, bazująca na metodyce poprzednich spotkań, odbyła się 26 czerwca 2019 roku w Sali Kolumnowej Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Inicjatywa Tato.Net - Fundacja im. św. Cyryla i Metodego

pomaga w kształtowaniu postaw odpowiedzialnego ojcostwa. Inspiruje mężczyzn do tworzenia osobistych Tato-Planów. Współpracuje z organizacjami wpływającymi na kształt współczesnego ojcostwa w wymiarze indywidualnym i społecznym. Więcej: na www.tato.net.

FIO
2011

Podkarpacka Akademia
Ekonomii Społecznej

Projekt „Podkarpacka Akademia Ekonomii Społecznej” był kompleksowym przedsięwzięciem mającym na celu rozwój ekonomii społecznej wśród organizacji pozarządowych z województwa podkarpackiego przy jednoczesnym respektowaniu etycznych zasad biznesu i zasady zrównoważonego rozwoju. Projekt realizowano w okresie od 1 czerwca 2011 do 30 kwietnia 2012 roku.

Nasze motywacje

Analizy dostępnych danych, własne badania Stowarzyszenia „Pro Carpathia” prowadzone wśród organizacji pozarządowych, a także rezultaty zrealizowanych już projektów, w szczególności „Akademii Rozwoju NGO” (FIO 2009), pozwoliły na zidentyfikowanie problemów i zagadnień, które stanowiły podstawę decyzji o przygotowaniu projektu „Podkarpacka Akademia Ekonomii Społecznej”. Należały do nich:

- > Niski poziom ekonomizacji trzeciego sektora. Spośród ponad 7600 podkarpackich organizacji pozarządowych jedynie około 9% prowadziło działalność gospodarczą, a około 1% organizacji wskazywało na prowadzenie działalności odpłatnej. Wprawdzie w województwie były realizowane projekty z dziedziny ekonomii społecznej i ekonomizacji sektora pozarządowego, jednak dostępne dane wskazywały na istnienie dużego zapotrzebowania w tym zakresie.
- > Prowadzenie działalności gospodarczej w sposób niesformalizowany, okazjonalnie, co w dużej mierze było wynikiem niedostatecznego zrozumienia zagadnień prawnych i ekonomicznych w tym obszarze.
- > Stopień zainteresowania działalnością o charakterze gospodarczym ze strony organizacji pozarządowych. Część z nich, nie podejmująca dotąd takiej aktywności w żadnej formie, była zainteresowana rozpoczęciem działalności gospodarczej lub odpłatnej.

Wskazane powyżej problemy i potrzeby prowadziły do wniosków, że wiedza organizacji pozarządowych oraz lokalnych środowisk na temat ekonomii społecznej jest niewystarczająca. Sytuacja odnosiła się nie tylko do organizacji pozarządowych, ale również do lokalnych samorządów, które pełnią ważną rolę w rozwoju tych organizacji, inspirując i wspierając je

w działaniach. Jednocześnie, mimo okazywanego zainteresowania, większość organizacji wyrażała duże obawy przed podjęciem działalności gospodarczej lub odpłatnej, jej planowaniem oraz prowadzeniem. Badania zrealizowane przez nasze stowarzyszenie pokazały, że personel zarządzający organizacją nie ma dostatecznej wiedzy ekonomicznej. Zauważalna była dysproporcja pomiędzy chęcią podjęcia działalności gospodarczej a zdolnością do jej prowadzenia. Dodatkowo niedostateczna była także liczba liderów ekonomii społecznej i animatorów lokalnych.

Adresaci projektu

Projekt był skierowany przede wszystkim do organizacji pozarządowych działających w województwie podkarpackim, w szczególności do kadry zarządzającej i osób odpowiedzialnych za realizację działań związanych z ekonomizacją organizacji. Priorytetowo traktowano organizacje mniejsze, z obszarów wiejskich i małych miast, szczególnie te, które były zainteresowane rozwiązaniem problemów dotyczących ich kondycji finansowej, pozyskaniem dodatkowego źródła dochodu oraz budowaniem pozycji ważnego partnera w stosunku do innych podmiotów uczestniczących w życiu lokalnym.

Wśród organizacji biorących udział w projekcie wyodrębniono dwie grupy: pierwsza (około 15 organizacji) uczestniczyła w pełnym cyklu szkoleniowym i doradczym, a druga (około 35 organizacji) została objęta wybranymi formami wsparcia. Łącznie wsparcie szkoleniowe i doradcze skierowano do około 80 osób.

Kolejną kluczową grupę adresatów stanowili liderzy ekonomii społecznej (15 osób), którzy zostali wyłonieni w czasie działań szkoleniowo-warsztatowych zaplanowanych w ramach projektu. Kryterium doboru stanowiły odpowiednie predyspozycje psychospołeczne, motywacja do pełnienia roli lidera oraz poziom wiedzy i umiejętności.

W ramach projektu zaplanowano też działania edukacyjne, które były realizowane za pośrednictwem wydawnictwa (periodyk „Biznes i Etos”) oraz strony internetowej naszego stowarzyszenia (kompilacja wiedzy na temat ekonomii społecznej). Ich odbiorcami byli przedstawiciele środowisk o zróżnicowanej strukturze demograficznej i społecznej: przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, samorządy lokalne i mieszkańcy województwa podkarpackiego.

Do udziału w projekcie zostali zaproszeni także przedstawiciele sektora rynkowego, których chcieliśmy zachęcić do współpracy z organizacjami pozarządowymi. Kryterium doboru były posiadana wiedza w zakresie ekonomii społecznej oraz deklaracja współpracy poprzez objęcie wsparciem lub doradztwem wybranych organizacji, jak również gotowość kontynuowania tej współpracy po zakończeniu projektu.

Nasze działania

Do kluczowych działań zaplanowanych w ramach projektu należały:

- > Upowszechnienie idei ekonomii społecznej – aktywizacja organizacji pozarządowych do udziału w projekcie, co udało się osiągnąć dzięki rozesłaniu oferty – folderu poświęconego ekonomii społecznej (w łącznym nakładzie 300 sztuk).
- > Organizacja debaty publicznej, której celem było włączenie środowisk lokalnych do dyskusji na temat rozwoju ekonomii społecznej w województwie podkarpackim. Debata prowadzona była na łamach periodyku „Biznes i Etos”, będącego również narzędziem cyklicznej edukacji skierowanej do szerokiego grona odbiorców. Komplet periodyków (pięć numerów) stanowił kompendium wiedzy o ekonomii społecznej, obejmujące zarówno ogólną charakterystykę tego sektora (w tym studium dobrych praktyk), jak i omówienie problematyki związanej ze stanem i możliwościami wdrożenia ekonomii społecznej w województwie podkarpackim. Do debaty zaproszono przedstawicieli sektora społecznego, publicznego i prywatnego (łączny nakład periodyku wyniósł 1500 egzemplarzy).
- > Przeprowadzenie szczegółowych badań organizacji pozarządowych biorących udział w projekcie (około 50 podmiotów), dotyczących zdolności do podejmowania działalności w obszarze ekonomii społecznej. Badania realizowano w czasie seminariów analitycznych w dwóch etapach. Pierwszy obejmował analizę i diagnozę zdolności ekonomicznych (potencjału w aspekcie organizacyjnym i technicznym, kapitału ludzkiego, kondycji finansowej organizacji, modeli zarządzania, znajomości lokalnego rynku, podstawowej wiedzy o potrzebach jej poszerzania w zakresie marketingu, ekonomii i finansów) oraz zdolności kreatywnego myślenia (konstruowania pomysłu na biznes). Drugi etap badań obejmował analizę potencjału uczestników pod kątem możliwości zbudowania wewnątrz organizacji odpowiedniej kultury opartej na odwołaniu do lokalnych wartości społecznych, kulturowych i przyrodniczych. Zorganizowano około 10 spotkań diagnostycznych. Na podstawie analizy potencjału ekonomicznego i kultury wewnętrznej organizacji uczestników przedsięwzięcia opracowana diagnoza sytuacji.
- > Przeprowadzenie cyklu szkoleń dla organizacji pozarządowych – uczestników projektu – obejmującego siedem modułów szkoleniowych i łącznie 198 godzin.
- > Organizacja wizyty studyjnej dla uczestników projektu, będącej jednocześnie prezentacją dobrych praktyk w zakresie działalności wybranych przedsiębiorstw społecznych w regionie.
- > Wsparcie doradcze wybranych organizacji pozarządowych poprzez pomoc w opracowaniu projektów działalności gospodarczej i przygotowaniu do jej formalizacji (łącznie zrealizowano 180 godzin doradczych).
- > Szkolenie liderów połączone z opracowaniem autorskich programów szkoleniowych dla 15 organizacji, a następnie ich wdrożenie.

Rezultaty projektu zaprezentowano podczas konferencji podsumowującej realizację całego przedsięwzięcia.

Nasze osiągnięcia

Dzięki realizacji projektu udało się osiągnąć następujące cele i efekty:

- > Zwiększenie zainteresowania środowisk lokalnych ekonomią społeczną w województwie podkarpackim.
- > Zainicjowanie płaszczyzny dialogu społecznego, transferu wiedzy i doświadczeń w zakresie działalności gospodarczej sektora pozarządowego.
- > Ułatwienie podkarpackim organizacjom dostępu do trwałego wsparcia w procesie ekonomizacji i polepszania swojej kondycji.
- > Wzrost liczby organizacji przygotowanych do funkcjonowania jako podmioty ekonomii społecznej.
- > Rozwój wolontariatu w sferze wspierania ekonomii społecznej, w tym wolontariatu pracowniczego.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”

zostało utworzone w 2004 roku i ma siedzibę w Rzeszowie. Działa na rzecz popularyzacji i ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu oraz Karpat, aktywizacji lokalnych społeczności, wsparcia samorządów i przedsiębiorstw. Jest animatorem Klastra Podkarpackie Smaki i Karpackiego Klastra Turystycznego, koordynatorem Karpackiego Szlaku Wina i Szlaku Kulinarного Podkarpackie Smaki. Więcej: www.procarpathia.pl, www.zielonepodkarpacie.pl, www.kulturakarpat.eu.

FIO
2012

Kierunek FIO

Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych działa na rzecz rozwoju aktywności obywatelskiej, zarówno tej sformalizowanej w postaci organizacji pozarządowych, jak i realizowanej przez grupy nieformalne czy indywidualnych społeczników. Główną misją organizacji jest wspieranie trzeciego sektora oraz działań społecznych podejmowanych przez obywateli. Centrum realizuje zadania w ramach regrantingu począwszy od pierwszego roku funkcjonowania, kiedy działanie to było w fazie testów i było prowadzone na terenie dwóch województw.

Od lat prowadziliśmy badania i analizy dotyczące m.in. korzystania przez opolski trzeci sektor ze środków zewnętrznych. Zestawienie środków pozyskiwanych z Programu FIO w latach 2005–2012 wskazuje na niską aktywność opolskich NGO w zdobywaniu środków z funduszy innych niż lokalne:

Rok	wnioski złożone	otrzymane dofinansowanie	% dostępnych środków	pozyskano kwotę łącznie
2005	0	0 projektów	0%	0,00 zł
2006	14	7 projektów	1%	138 643,00 zł
2007	34	6 projektów	1%	221 645,00 zł
2008	17	6 projektów	1%	439 449,00 zł
2009	42	11 projektów	1%	939 432,00 zł
2010	56	12 projektów	2%	658 382,00 zł
2011	72	11 projektów	2%	790 360,00 zł
2012	73	8 projektów	1%	1 048 499,00 zł

Sytuacja poprawia się z roku na rok, ale wciąż województwo opolskie jest na końcu pod względem aktywności w pozyskiwaniu tych środków. Sytuacja w województwie oraz nasza misja stały się inspiracją do podjęcia działań i napisania projektu na regranting.

Cele, jakie przyświecały nam w trakcie realizacji „pierwszego FIO” w 2012 i 2013 roku, to rozwój organizacji pozarządowych w województwie opolskim oraz przygotowanie organizacji do aplikowania o środki w ramach konkursu FIO. Od samego początku prowadziliśmy działania animacyjne i doradcze w taki sposób, aby oprócz uzyskania dotacji na działania czy rozwój NGO powstała ścieżka edukacyjna dla wszystkich beneficjentów. Ten komponent realizujemy nieustannie do dzisiaj. W ciągu tych ośmiu lat dotacje przekazywane w ramach regrantingu pomogły rozwinąć się wielu młodym organizacjom pozarządowym i dały możliwość realizacji wielu ciekawych inicjatyw społecznych, z których beneficjenci korzystają do dzisiaj. W kolejnych latach zaprosiliśmy do współpracy Lokalną Grupę Działania „Dolina Stobrawy” i do 2020 roku wspólnie realizowaliśmy nasze zadanie na terenie całego województwa.

W ciągu ośmiu lat udało się zrealizować wiele ciekawych inicjatyw, takich jak np.:

- > doposażenie wielu młodych organizacji pozarządowych,
- > zajęcia międzypokoleniowe,
- > zajęcia dla kobiet i dzieci w trudnej sytuacji,
- > zajęcia z florystyki,
- > promocja tradycji regionalnych województwa opolskiego,
- > zajęcia z przedsiębiorczości dla przedszkolaków czy projekty o wdzięcznych tytułach, jak: „W Niemodlinie nie gęsi polskie książki znają”, „Tajniki ceramiki”, „Zszywamy stobrawskie więzi”, „Kargul i Pawlak, czyli miedza na dwa palce” czy „Motywy ludowe Opolszczyzny piórkiem na porcelanie malowane i sitem drukowane”.

Doświadczenia zdobyte przy realizacji zadania pokazują, jak duże jest jego znaczenie oraz jak wiele ciekawych pomysłów i inicjatyw mają grupy nieformalne, jaki ogromny potencjał tkwi w naszych lokalnych społecznościach. Ponadto stworzyło ono pierwszą okazję dla młodych organizacji pozarządowych w naszym województwie do uzyskania dotacji na doposażenie się w podstawowy sprzęt, często jakże niezbędny do rozpoczęcia działań.

W roku 2016 zainspirowani „Mazowszem” zorganizowaliśmy dwuetapową rekrutację. W drugim etapie uczestnicy prezentowali swoje projekty podczas spotkań z komisją konkursową. Był to niezwykle czasochłonny sposób wyboru beneficjentów, jednak bardzo inspirujący i dający możliwość porozmawiania z potencjalnymi realizatorami. Możliwość bezpośredniego spotkania była idealnym rozwiązaniem dla osób, które zdecydowanie bardziej wolą opowiadać niż pisać.

Realizacja wybranych projektów przyczyniła się do rozwoju nas jako organizacji i jako osób – jej członków. Nieustannie prowadzona animacja i doradztwo pozwoliły na lepsze poznanie potrzeb środowiska lokalnego i wypracowanie na nie bardziej adekwatnych odpowiedzi. Potrzeba prowadzenie działań animacyjnych i doradczych jest wciąż aktualna i jeszcze wiele ciekawych pomysłów czeka na realizację.

Program FIO daje wiele możliwości przeprowadzenia różnych przedsięwzięć na szczeblu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim. Dzięki tym środkom organizacje mają możliwość rozwoju i wprowadzania w życie swoich pomysłów. FIO angażuje, rozwija, buduje i pozwala na realizowanie naszych celów statutowych.

Niestety, wysokość środków w ramach FIO wydaje się wciąż niewystarczająca. Zatem biorąc pod uwagę potrzeby organizacji i społeczności lokalnych, mamy nadzieję, że program będzie się wciąż rozwijał i zwiększał swój potencjał finansowy.

Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych

jest organizacją pozarządową powstałą w 2006 roku. „Istniejemy by pomagać” – to misja naszego Stowarzyszenia, którą realizujemy poprzez działania kierowane do organizacji pozarządowych, liderów społecznych, młodzieży, grup nieformalnych, samorządów terytorialnych, podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorców. Więcej: www.ocwip.pl.

FIO
2012

Quo vadis NGO?
Wzmacnianie
potencjału organizacji
pozarządowych
w oparciu o tożsamość
miejsca

Quo vadis NGO?

Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych w oparciu o tożsamość miejsca

| Stowarzyszenie ESWIP

| Justyna Duks

Od 25 lat Stowarzyszenie ESWIP z Elbląga realizuje działania na rzecz rozwoju lokalnego i wzmacniania sektora pozarządowego. W naszą misję wpisane jest dbanie o rozwój, integrację i promocję organizacji pozarządowych z regionu oraz wspieranie aktywności obywatelskiej. Wypełniamy tę misję poprzez realizację szeregu różnych działań; część z nich była możliwa dzięki wsparciu z Programu FIO.

Dzięki realizacji projektu „Quo vadis NGO? Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych w oparciu o tożsamość miejsca” mogliśmy udzielić większego wsparcia organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym w ich rozwoju pod kątem identyfikacji zasobów, potrzeb, problemów i umiejętności społeczności lokalnych. Program był odpowiedzią na niski potencjał organizacji w zakresie wzmacniania aktywności mieszkańców w swoich społecznościach. W tym celu zaplanowaliśmy:

- > kluczowe działania wzmacniające NGO w tym obszarze: szkolenia, doradztwo, wizyty studyjne, kawiarenki obywatelskie,
- > działania upowszechniające wolontariat w NGO, w szczególności promocja wolontariatu 50+,
- > działania rozwijające współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi – w czasie realizacji projektu wspólnie z samorządem pracowaliśmy nad stworzeniem wieloletniego programu współpracy.

Co ważne, to właśnie podczas realizacji tego projektu Stowarzyszenie ESWIP budowało swoje kompetencje w zakresie tworzenia i prowadzenia lokalnego funduszu na realizację małych, oddolnych inicjatyw – w ramach projektu powstał Fundusz Sąsiedzki. Na tych doświadczeniach bazujemy do dziś, tworząc Fundusz grantowy Stowarzyszenia ESWIP.

12 miesięcy w działaniu

Projekt był realizowany w ciągu 12 miesięcy w 2012 i 2013 roku. Na rok 2012 przypada zaledwie pięć miesięcy działań, jednak w tym czasie udało się osiągnąć szereg zamierzonych efektów. Organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne korzystały ze wsparcia pod kątem identyfikacji zasobów, potrzeb i umiejętności pozwalających na rozwijanie swoich lokalnych społeczności. Odbłyły się również dwa spotkania – tzw. kawiarenki obywatelskie – które miały służyć wzmocnieniu

relacji organizacji ze społecznościami lokalnymi. W celu pobudzenia rozwoju ruchu sąsiedzkiego ogłosiliśmy dwa konkursy na wsparcie inicjatyw sąsiedzkich – wyłoniono 10 inicjatyw, które otrzymały dofinansowanie w wysokości 500 zł. Dzięki projektowi udało nam się również stworzyć miejsce dla mieszkańców i organizacji pozarządowych. Na tzw. Jaszczurach do tej pory funkcjonuje sala, z której korzystać mogą organizacje oraz aktywne grupy nieformalne. W pierwszym roku trwania projektu odbyły się również dwa szkolenia mające na celu budowanie wiedzy i ułatwienie współpracy samorządu z trzecim sektorem. Organizacje pozarządowe na co dzień mogły także korzystać ze wsparcia doradców, którzy podpowiadali, w jaki sposób dobrze przygotować wniosek o dofinansowanie do samorządu lokalnego czy jak przygotować się do realizacji zadań publicznych. Jedno z działań projektu poświęcone było wzmocnieniu organizacji w obszarze współpracy wolontariuszami, szczególnie 50+: z pięcioma organizacjami pracował coach, który podpowiadał, jak pozyskać, angażować oraz motywować do działania wolontariuszy, zwłaszcza tych po pięćdziesiątce.

W 2013 roku zostało zorganizowane szkolenie na temat tworzenia projektów, podczas którego uczestnicy identyfikowali zasoby, potrzeby, problemy i na tej podstawie przygotowywali swoje projekty. Odbyła się wizyta studyjna poświęcona tematyce budowania tożsamości w różnych ujęciach: budowanie tożsamości wokół miejsca (Fundacja Kreolia) oraz budowanie tożsamości wokół umiejętności (Stowarzyszenie „Konik Mazurski” i Stowarzyszenie NORA). Podczas wizyty uczestnicy zapoznali się z dobrymi praktykami angażowania członków organizacji i mieszkańców w oparciu o zidentyfikowane zasoby, potrzeby i umiejętności. Ponadto animator i doradcy udzielali wsparcia organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym w zakresie identyfikacji zasobów, potrzeb itp., co w rezultacie doprowadziło do podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności w tym zakresie 120 osób. Zorganizowano cztery kawiarenki obywatelskie na następujące tematy:

- > inicjatywy sąsiedzkie – dyskusja poświęcona była potrzebie angażowania najbliższych mieszkańców i sąsiadów do wspólnych działań. Kawiarenka była również wstępem do ogłoszonego konkursu na zorganizowanie inicjatywy sąsiedzkiej;
- > „Wesołe jest życie staruszka?” – dyskusja na temat sytuacji seniorów w kontekście ich życia codziennego, funkcjonowania w mieście, problemów i potrzeb, jak również zaangażowania w życie społeczne oraz o wolontariacie 50+;
- > w jaki sposób samorząd lokalny postrzega organizacje pozarządowe i jaki ma pomysł na współpracę z nimi;
- > partnerskie działania organizacji pozarządowych.

W 2013 roku grupy nieformalne i organizacje pozarządowe mogły zgłaszać swoje pomysły na realizację wspólnych działań mieszkańców. Przyznano 10 nagród finansowych w wysokości 500 zł każda. Ogłoszono i rozstrzygnięto także konkurs o nagrodę „Jaszczurów” – miał on na celu wyłonienie najbardziej atrakcyjnego miejsca do życia w Elblągu/powiecie elbląskim:

„miejsca z inicjatywą”. Za takie miejsce organizatorzy konkursu uznali te przestrzenie, gdzie mieszkańcy samodzielnie, z własnej inicjatywy stworzyli warunki sprzyjające spotkaniom sąsiadów i organizowaniu różnych wydarzeń. Konkurs wygrali mieszkańcy wsi Nowe Monasterzysko – w ramach nagrody zostały zakupione materiały do przygotowania miejsca na ognisko i ławek jako elementów urozmaicenia istniejącej już infrastruktury. Odbyły się też dwa szkolenia dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego, których celem było podniesienie wiedzy i umiejętności wspólnego planowania działań oraz opracowywania dokumentów istotnych dla obu stron. Szkolenia te były przestrzenią do nawiązania relacji pomiędzy sektorami. Odbyły się również spotkania branżowe oraz dotyczące tworzenia programu rozwoju trzeciego sektora. W ramach działania „Wolontariat 50+” wybrano pięć organizacji pozarządowych, które były wspierane przez coacha w zakresie tworzenia miejsc pracy dla wolontariuszy – powstały ścieżki pozyskiwania, angażowania i motywowania takich osób. Działanie to zostało wzmocnione poprzez przeprowadzenie dwóch szkoleń – jednego dla koordynatorów wolontariatu, drugiego dla wolontariuszy. Ponadto została przeprowadzona kampania społeczna promująca wolontariat 50+.

„Quo vadis NGO...” to jeden z kilku projektów, które udało się nam zrealizować dzięki dofinansowaniu z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w ciągu 15 lat funkcjonowania tego programu. Mamy wielką nadzieję na kolejne! Wszystkim osobom stojącym za wdrażaniem Programu – „ludziom FIO” – życzymy kolejnych satysfakcjonujących lat wspierania sektora obywatelskiego, jednocześnie dziękujemy za dotychczasowe działania. Mamy nadzieję, że FIO pozostanie przyjaznym i przewidywalnym źródłem finansowania działań obywatelskich, nadal będzie wspierało lokalne inicjatywy społeczne, a osoby pracujące nad kształtem Programu będą umiejętnie łączyły go z programami współpracy samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

ESWIP to ludzie.

Pasjonaci z natury i eksperci w zawodzie – w jednym miejscu i czasie spotkaliśmy się jako zespół, by działać dla wspólnych idei, kreując społeczeństwo obywatelskie. Odkrywamy i łączymy potencjały drzemiące w ludziach, wyzwalamy ich twórczą energię. Budujemy więzi i relacje, tworzymy przestrzeń do współpracy. Podejmujemy wyzwania, przecieramy szlaki, dzielimy się swoimi doświadczeniami. Naszą pasją jest rozwój społeczny. Więcej: www.eswip.pl.

FIO
2012

Dziadkowie to skarb!

Wzrost wydatków na opiekę zdrowotną, coraz większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze czy trudna sytuacja rodzinnych opiekunów osób starszych – każdy z łatwością wymieni choć kilka „dyżurnych” negatywnych skutków postępujących procesów starzenia się społeczeństwa. Z głównego nurtu debaty wyłania się pesymistyczny wniosek, że wraz z zakończeniem pracy zawodowej człowiek staje się kłopotliwym i kosztownym balastem. Jak wiele pozostało z tradycyjnego postrzegania starszych ludzi jako cennego źródła wzorców i życiowej mądrości? Czy solidarność międzypokoleniowa ma przyszłość? W 2012 roku Fundacja Instytut Łukasiewicza postanowiła uwidocznic niewykorzystany potencjał seniorów. Celem kampanii „Dziadkowie to skarb!” było przekonanie opinii publicznej, że przedstawiciele starszego pokolenia to prawdziwe bogactwo każdej rodziny, a także szansa na prawidłowe funkcjonowanie społeczności lokalnych.

Rok 2012 został ogłoszony Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. W jego obchody postanowiliśmy zaangażować wszystkie gminy w Polsce. Do samorządów trafiły materiały prezentujące przykłady dobrych praktyk na rzecz seniorów, zróżnicowane pod względem zasięgu oddziaływania, tematyki oraz sposobu realizacji. Kawiarenka internetowa w Chęcinach, system informacji sms-owej dla seniorów w Zgorzelcu, międzypokoleniowa impreza plenerowa w Olsztynku – przykłady pochodziły z różnych regionów Polski i zostały dobrane tak, by mogły stać się inspiracją do działania zarówno w dużych, jak i mniejszych ośrodkach.

W informatorze zwróciliśmy uwagę na powinności władz samorządowych wobec tej grupy osób. Przekaz zaadresowaliśmy do włodarzy miast i gmin oraz kluczowych osób odpowiedzialnych za kształtowanie profilaktyki i polityki społecznej w samorządach (w tym np. radnych z komisji właściwych ds. polityki społecznej i edukacji, dyrektorów OPS, szefów wydziału edukacji i wydziału promocji). Przekonywaliśmy, że niewiele potrzeba, by młodzi i starsi mieszkańcy wspólnot lokalnych mogli twórczo współdziałać, dając sobie nawzajem to, co najważniejsze – poczucie wsparcia, solidarną współpracę, twórczą wymianę młodszej energii i życiowego doświadczenia. Rozpowszechniliśmy łącznie 300 tysięcy egzemplarzy tych materiałów.

Obok informatorów do urzędów gmin w całej Polsce trafiło po 100 ulotek-laurek do wykorzystania przez dzieci z okazji przypadającego 1 października 2012 roku Międzynarodowego Dnia Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Pustą przestrzeń w kształcie serca dzieci mogły wykorzystać na wpisanie własnych życzeń dla babci i dziadka lub mały rysunek. Wiele szkół w całej Polsce przygotowało zajęcia z wykorzystaniem materiałów „Dziadkowie to skarb!”, w ośrodkach kultury organizowano okolicznościowe spotkania dla seniorów, odbywały się tematyczne ogniska, wycieczki, międzypokoleniowe zabawy integracyjne. „Dzieci bardzo się zaangażowały, choć najpierw były zaskoczone, że poza Dniem Babci i Dziadka jest jeszcze inna okazja, by złożyć życzenia seniorom” – mówił Michał Horkawy, wychowawca świetlicy w szkole podstawowej w Niepołomicach, który pod hasłem „Dziadkowie to skarb!” zorganizował zajęcia dla 400 dzieci.

Dzięki kampanii tematyka osób starszych i solidarności międzypokoleniowej zagościła na antenie niemal wszystkich regionalnych rozgłośni Polskiego Radia. W programach głos zabrały uznane autorytety polskiej gerontologii i geriatrii, psychologowie i działacze społeczni, którzy na co dzień działają na rzecz seniorów i w związku z tym doskonale znają ich sytuację, problemy i codzienność. W audycjach cyklicznie emitowanych w całej Polsce rozmówcy opowiadali o ogromnym znaczeniu właściwej komunikacji między najstarszym a najmłodszym pokoleniem, roli nowoczesnych technologii w życiu seniorów, a także coraz popularniejszych formach aktywizacji osób starszych (np. uniwersytetach trzeciego wieku). Nie zabrakło porad na temat zdrowego stylu życia.

Realizacja kampanii „Dziadkowie to skarb!” stała się dla Fundacji Instytut Łukasiewicza inspiracją do podjęcia kolejnych projektów na rzecz osób starszych. Jeszcze w tym samym roku rozpoczęliśmy owocną, trwającą do dzisiaj współpracę z 400 uniwersytetami trzeciego wieku. Słuchacze UTW regularnie otrzymują od nas materiały informacyjno-edukacyjne na temat zdrowia, aktywności fizycznej i bezpieczeństwa. W latach 2012–2020 wydaliśmy kilkanaście pozycji książkowych poruszających tematykę osób starszych, kilkadziesiąt gazet i broszur – w tym także w ramach kolejnych projektów współfinansowanych ze środków FIO.

Wszystkim naszym inicjatywom na rzecz seniorów przyświeca to samo przesłanie: zamiast straszyć „demograficznym tsunami”, lepiej zastanowić się, w jaki sposób zadbać o dobrą jakość życia osób starszych, ich zdrowie i aktywność społeczną. W każdym projekcie wychodzimy z założenia, że seniorzy znajdujący wspólny język z najmłodszym pokoleniem mogą być, i zazwyczaj są, aktywnymi członkami wspólnoty lokalnej, realizującymi swoje pasje i zainteresowania.

Wszystkim realizatorom projektów w ramach FIO życzymy, by ich inicjatywy nie tylko przyczyniały się do promowania ważnych społecznie treści, ale też równie mocno wpływały na rozwój ich organizacji.

Fundacja Instytut Łukasiewicza

to organizacja działająca aktywnie na rzecz dobrej zmiany w wielu obszarach życia publicznego. Podejmujemy inicjatywy służące przywracaniu prawdy historycznej, upowszechnianiu wiedzy o najważniejszych wydarzeniach i postaciach w dziejach Polski. Promujemy patriotyzm. Budujemy solidarność międzypokoleniową i właściwe relacje w rodzinach. Dbamy o osoby starsze, przywracając seniorom należną im godność i miejsce w społeczeństwie. Więcej: www.instytutlukasiewicza.pl.

FIO
2014

Fundusz Akumulator
Społeczny

AKUMULATOR SPOŁECZNY to przyjazny, trwały i innowacyjny fundusz mający na celu pobudzanie aktywności społecznej mieszkank i mieszkańców Pomorza. Skierowany jest do grup nieformalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz dobra wspólnego.

Fundusz powstał w 2014 roku i kontynuował działalność w ramach realizacji zadania FIO (Priorytet 1. Małe inicjatywy). Budowany jest w partnerstwie organizacji pozarządowych z województwa pomorskiego: Fundacji Pokolenia z Tczewa, Centrum Inicjatyw Obywatelskich w Słupsku, Stowarzyszenia EDUQ z Łęborka, Fundacji Rozwoju Lokalnego PARASOL z Bytowa, Lokalnej Grupy Działania Ziemi Człuchowskiej w Debrznie, Regionalnego Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku, Fundacji Edukacji i Działań Społecznych z Kartuz, Fundacji Strefa Mocy ze Sztutowa oraz Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia” ze Starogardu Gdańskiego. Wśród założycieli było także Stowarzyszenie Morena z Gdańska, pełniące również funkcję jednego z Operatorów w latach 2014–2019.

Jak można przeczytać na stronie Funduszu: „Otwartość, zaufanie i solidarność to wartości naszego partnerstwa i fundamenty Funduszu AKUMULATOR SPOŁECZNY. Profesjonalnie wspieramy działania mieszkank i mieszkańców Pomorza poprzez doradztwo, szkolenia, animację i granty. Zasilamy społeczną energię i pomysłowość Pomorzan”.

Celem powołania Funduszu był wzrost aktywności obywatelskiej na Pomorzu i wzmocnienie potencjału trzeciego sektora w województwie pomorskim: młodych organizacji i nieformalnych grup mieszkańców. Fundusz integruje i aktywizuje lokalne społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego. W ramach konkursów grantowych wspierane są projekty inicjujące współpracę mieszkańców na rzecz własnej społeczności, służące pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia, dające możliwość wprowadzania zmian w swoim otoczeniu, rozwiązywania problemów, zaspokajania potrzeb w najbliższym sąsiedztwie, miejscowości, gminie czy powiecie – działania przyczyniające się do budowania lokalnego kapitału społecznego.

Wsparcie z Funduszu – dla kogo, na co, w jaki sposób

O wsparcie finansowe mogą ubiegać się młode organizacje pozarządowe oraz minimum trzyosobowe nieformalne grupy mieszkańców Pomorza. W konkursach grantowych przyznawane są dotacje do 500 zł lub do 5000 zł, które można otrzymać

na realizację inicjatyw i działań z obszaru zadań publicznych. Sformalizowane organizacje mogą także ubiegać się o dofinansowanie w wysokości do 5000 zł na wsparcie swojego rozwoju. O przyznaniu dotacji decydują niezależne komisje, a Operatorzy przekazują beneficjentom środki na realizację nagrodzonych projektów oraz czuwają nad ich prawidłowym przebiegiem i rozliczeniem.

Co roku elementem konkursów grantowych są spotkania informacyjne i animacyjne. W latach 2014–2020 odbyły się łącznie 273 lokalne spotkania informacyjno-szkoleniowe oraz 595 animacyjnych. Każdy wnioskodawca może korzystać także z bezpłatnych konsultacji telefonicznych, mailowych lub osobistych w biurach Operatorów albo miejscu działania organizacji czy grupy.

W latach 2014–2020 do Funduszu AKUMULATOR SPOŁECZNY złożono 3034 wnioski o dofinansowanie, z czego wsparcie otrzymało 1265 projektów: 1092 inicjatywy lokalne i 173 projekty rozwojowe młodych organizacji. Łącznie na mikrodotacje przeznaczono 3 167 560 zł.

Granty przyznawano na realizację projektów związanych z pomocą społeczną, edukacją, kulturą, ochroną zdrowia, działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych, krajoznawstwem oraz wypoczynkiem dzieci i młodzieży, ekologią, przeciwdziałaniem patologiom społecznym, ochroną praw człowieka, działaniami wspomagającymi rozwój demokracji, promocją i organizacją wolontariatu, działalnością charytatywną, działalnością wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz wsparciem organizacji pozarządowych. Wszystkie inicjatywy zorientowane były na budowanie dobra wspólnego, zakładały także współpracę z różnymi partnerami i wolontariuszami.

Co roku przed przekazaniem środków wszyscy grantobiorcy uczestniczą w szkoleniach, podczas których są przygotowani do prawidłowej realizacji projektu, prowadzenia dokumentacji, promocji i rozliczenia dotacji. Operatorzy organizują także dodatkowe warsztaty, wizyty studyjne czy spotkania animacyjno-sieciujące służące wymianie doświadczeń między realizatorami i partnerami. W latach 2014–2020 odbyło się m.in. 131 szkoleń i webinarów oraz 78 wydarzeń networkingowych.

Grantobiorcom potrzebującym pomocy przydzielany jest opiekun, tzw. mentor, który wspiera ich we wdrażaniu pomysłów, ewaluacji i planowaniu kontynuacji przedsięwzięć oraz innych kwestiach zgłaszanych przez realizatorów. Wzmacnianiu grup i organizacji służą także spotkania monitorujące, które mają za zadanie nie tylko sprawdzić stan i poziom realizacji zadań, ale też (a nawet przede wszystkim) pozwalają szybko reagować na ewentualne problemy i wspólnie poszukiwać ich rozwiązań, minimalizując ryzyka oraz dbając o zapewnienie stabilności organizacji i grup.

Liczbowe podsumowanie Funduszu AKUMULATOR SPOŁECZNY

Złożone wnioski o dofinansowanie	Dofinansowane inicjatywy lokalne	Granty na rozwój młodych organizacji	Suma mikrodotacji	Środki wykorzystane na mikrodotacje
3 034	1 092	173	1 265	3 167 560 zł

Źródło: Dane z konkursów grantowych AS w latach 2014–2020 (www.akumulatorspoeczny.pl)

Fundusz AKUMULATOR SPOŁECZNY w praktyce to:

- > trwałe konsorcjum organizacji grantodawczych i wspierających,
- > subregionalni Operatorzy i lokalni animatorzy,
- > zasięg wojewódzki > powiatowy > gminny działań,
- > lokalne spotkania informacyjne z organizacjami i mieszkańcami,
- > doradztwo w zakresie tworzenia wizji rozwoju organizacji,
- > pomoc w poszukiwaniu partnerów i patronów,
- > wsparcie w planowaniu projektów,
- > system wnioskowania on-line (Witkac.pl),
- > uproszczone formularze wniosków o dotacje,
- > brak konieczności wnoszenia wkładów własnych,
- > wsparcie konsultacyjne on-line, telefoniczne i osobiste,
- > powiatowe komisje grantowe i spotkania z osobami oceniającymi,
- > pomoc w realizacji, rozliczaniu i kontynuacji projektów,
- > ścieżka wsparcia animacyjnego, szkoleniowego i sieciującego,
- > możliwość „pomnażania pieniędzy” na dotacje przez Operatorów.

„AKUMULATOR SPOŁECZNY jest bardzo ważnym i niezależnym funduszem regionalnym, który wspiera aktywność lokalną mieszkańców Pomorza. Dzięki naszym działaniom m.in. zaistniały wartościowe i innowacyjne inicjatywy, które miały utrudniony dostęp do innych źródeł finansowania, powstało kilkadziesiąt nowych organizacji pozarządowych, a kolejne mogły w końcu zainwestować środki we własny rozwój”.

Życzymy sobie i całemu sektorowi pozarządowemu, temu sformalizowanemu i nie tylko, aby Fundusz Inicjatyw Obywatelskich stale się rozwijał i nadal wspierał szeroko rozumianą aktywność obywatelską. Trzymamy także kciuki za kontynuację działań z wykorzystaniem mechanizmu regrantingu, tak by środki mogły oddziaływać jak najbardziej lokalnie, budując kapitał społeczny naszych małych ojczyzn, regionu i kraju.

Fundusz AKUMULATOR SPOŁECZNY

to nie tylko projekt. To trwałe partnerstwo organizacji grantodawczych i wspierających NGO. Działania w ramach zadania FIO uzupełniają ofertę Operatorów, którzy pełnią także funkcje Centrów Organizacji Pozarządowych, Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej czy Ośrodków Działaj Lokalnie, na co dzień wspierając aktywność obywatelską i wolontariat, budując partnerstwa międzysektorowe, edukując lokalnych liderów, rozwijając filantropię i tworząc podmioty ekonomii społecznej. Więcej: www.akumulatorspoeczny.pl.

FIO
2014

Wielkopolska Wiara!

W gwarze poznańskiej słowo „wiara” oznacza grupę ludzi i doskonale oddaje charakter projektu, w ramach którego Wielkopolanie, już od 2014 roku, z wielkim zapałem angażują się w realizację oddolnych inicjatyw.

Projekt „Wielkopolska Wiara” realizowany jest przez Stowarzyszenie Centrum PISOP od 2014 roku. Jego celem jest wspieranie inicjatyw lokalnych podejmowanych przez Wielkopolan działających w ramach młodych organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i samopomocowych oraz przez Patronów – organizacje pozarządowe wspierające takie grupy. „W ramach projektu przyznajemy pieniądze na realizację inicjatyw mieszkańców do 5000 zł” – mówi Joanna Piechocka, koordynatorka projektu. „Co najważniejsze, to Wielkopolanie sami decydują, na jakie działania przeznaczą te pieniądze. Oczywiście inicjatywy te muszą odpowiadać na lokalne potrzeby i angażować mieszkańców” – dodaje Piechocka. Dodatkowo młode organizacje dzięki pozyskanej dotacji mogą zainwestować w swój rozwój, np. poprzez zakup potrzebnego sprzętu, przeszkolenie pracowników czy wypracowanie strategii działania.

Zespół Stowarzyszenia wspiera beneficjentów na każdym etapie realizacji projektu. W pierwszej kolejności pomaga zasiać ziarno, tj. zebrać grupę aktywnych osób. Następnie towarzyszy jej przy obserwowaniu, jak ziarno wzrasta, tj. pomaga w złożeniu i realizacji projektu w ramach Konkursu Mikrodotacji Wielkopolska Wiara. Dzięki tym działaniom można w końcu zebrać plony, tj. przyczynić się do rozwiązania lokalnych problemów.

Etap I – zasiej ziarno

W projekcie najważniejsi są ludzie – przede wszystkim ci najbardziej aktywni, przedstawiciele młodych organizacji pozarządowych (działających nie dłużej niż 30 miesięcy, których budżet roczny nie przekracza 25 000 złotych), grup nieformalnych i samopomocowych (składających się z minimum trzech osób działających na rzecz lokalnej społeczności, jednak nie w ramach organizacji pozarządowych), a także organizacji pozarządowych pełniących rolę Patronów, którzy wspierają w realizacji projektów grupy nieformalne i samopomocowe. To dzięki nim w społecznościach lokalnych podejmowane są działania, które aktywizują Wielkopolan, pozwalają rozwiązywać ważne problemy społeczne i odpowiadać na potrzeby

mieszkańców. Chęci do działania to jednak nie wszystko. Pomysły trzeba przełożyć na projekty, dobrze je zaplanować i opisać. Wielu grupom nieformalnym i młodym organizacjom brak jednak umiejętności pisania projektów i pozyskiwania środków.

„Bardzo ważną częścią projektu jest praca naszych specjalistów w terenie, która pozwala wyłonić aktywnych obywateli, a także wesprzeć ich przy tworzeniu projektów i pozyskiwaniu pieniędzy” – twierdzi J. Piechocka. W tym celu stowarzyszenie zbudowało sieć partnerów i w różnych częściach województwa zorganizowało szkolenia, spotkania, a nawet konferencje prasowe, żeby dotrzeć z informacją o konkursie do wszystkich zakątków Wielkopolski. „Od 2014 roku dotarliśmy do wszystkich 226 gmin z terenu Wielkopolski! Oznacza to, że w każdej gminie naszego województwa wypracowany został przynajmniej jeden projekt Wielkopolskiej Wiary” – podkreśla J. Piechocka.

Etap II – obserwuj, jak wzrasta

Kiedy już utworzy się grupa aktywnych osób, które dostrzegają problemy i chcą coś zmienić, można przejść do drugiego etapu – złożenia projektu w Konkursie Mikrodotacji Wielkopolska Wiara i pozyskania pieniędzy na swoje działania.

Wszystkie projekty muszą zostać odpowiednio opracowane i wpisane do specjalnego generatora wniosków. Następnie zbiera się Komisja Oceny Projektów złożona z ekspertów, liderów i przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego wspierających organizacje pozarządowe. Wybierają najlepsze i najciekawsze projekty, które otrzymają dofinansowanie.

Dla niektórych grup i organizacji pozarządowych to często pierwszy projekt, który realizują wspólnie. Mimo że środki są niewielkie – do 5000 zł – dla wielu grup i organizacji pozarządowych stanowią one początek aktywnych działań, są motorem do rozszerzenia i wzmocnienia aktywności na swoim terenie. Jak podkreślają przedstawiciele Towarzystwa Przyrodniczego Kumak: „To był nasz pierwszy większy projekt, mieliśmy możliwość sprawdzenia się jako stowarzyszenie. Po tych doświadczeniach na pewno spróbujemy swoich sił w następnych tego typu konkursach”. W przypadku niektórych projektodawców samo przygotowanie projektu na odpowiednim formularzu pozwala lepiej zaplanować działania. „Formularz wniosku jest tak skonstruowany, że automatycznie można zauważyć, czy zaproponowany projekt faktycznie potrzebny jest naszej społeczności. Współpraca z Centrum PISOP okazała się bardzo pomocna na przetarcie szlaków do większych projektów” – deklarują przedstawiciele Stowarzyszenia Powidz, że jest fajnie. O dużej roli wsparcia merytorycznego doradców wspomina też przedstawicielka Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Nowieczek: „Kompetentne i rzeczowe rozmowy z naszymi opiekunami pozwoliły dobrze, sprawnie i bezproblemowo zrealizować zadanie”.

O tym, jak duża jest chęć działania, świadczy także liczba złożonych wniosków. We wszystkich edycjach Konkursów Mikrodotacji zgłoszonych zostało 2591 projektów.

Etap III – zbierz plony

Kolejny i ostatni już etap to realizacja projektów i faktyczne odpowiadanie na lokalne potrzeby danych społeczności. Jak podkreślają przedstawiciele grupy nieformalnej Gang Dobrych Pomysłów i Koła Gospodyń Wiejskich Wieszczyczyn: „Mikrodotacje dały nam ogromną satysfakcję i wiarę w to, że warto próbować swoich sił, że warto robić to dla dobra ogółu, dla dobra chociażby lokalnego społeczeństwa”.

Projekty realizowane w ramach Konkursu Mikrodotacji Wielkopolska Wiara obejmują bardzo szerokie spektrum działań: od zajęć o ekologii dla przedszkolaków, poprzez aktywizację seniorów, zajęcia kulturalne, pokaz mody dla osób chorych na nowotwór, promowanie profesjonalnej muzyki tworzonej przez osoby z niepełnosprawnościami (nagrywanie utworów z profesjonalnymi muzykami), warsztaty internetowe – webinaria i internetową telewizję obywatelską, wyprawy przyrodnicze dla dzieci, inicjatywy recyklingowe, aż po tworzenie murali na biblioteczne na podstawie zaprojektowanych przez dzieci rysunków.

Projekty przynoszą dużo korzyści lokalnej społeczności. „Realizacja projektu przyczyniła się do znaczącego wzrostu integracji w społeczności lokalnej skupionej głównie wokół lokalnej szkoły” – deklarują przedstawiciele Klubu Sportowego „Dąb” przy Szkole Podstawowej nr 4 im. Adama Mickiewicza w Lesznie. „Realizacja projektu w ramach konkursu FIO pozwoliła nam wyzwolić potencjał społeczny, jakim było zawiązanie grupy kabaretowej” – zaznaczają z kolei działacze Stowarzyszenia Aktywni Razem. Reprezentanci Fundacji W Dobrą Stronę podkreślają natomiast korzyści, jakie odnieśli odbiorcy ich działań: „Dziewczynki (...) nauczyły się, jak pracować w grupie, nawiązały znajomości, lepiej też poznały swoje pasje”.

W ciągu sześciu lat udało się wesprzeć bardzo wiele inicjatyw lokalnych. Każda była ważna dla społeczności, w której była realizowana. Inicjatywy różniły się ze względu na cele i grupy odbiorców. Łączyła je chęć aktywizowania, włączania do działania innych. Mikrodotacje w kwocie 5000 zł pokazują, jak wiele można zrobić za tak niewiele. Dobrze obrazują to słowa jednego z przedstawicieli Towarzystwa Przyrodniczego Kumak: „Myślę, że takie mikrodotacje to świetny pomysł. Dowodzą, że można dużo zrobić małym kosztem. Stosunkowo łatwo je pozyskać i czuje się cały czas wsparcie doradców Centrum PISOP. Świetnie realizują hasło Myśl globalnie, działaj lokalnie”.

Od 2000 roku tworzymy niezależne Stowarzyszenie Centrum PISOP.

Wierzymy w znaczenie i siłę inicjatyw mieszkańców, NGO i przedsiębiorstw społecznych. Wspieramy je na każdym etapie działania poprzez poradnictwo, informacje, szkolenia oraz innowacyjne rozwiązania. Współpracujemy z urzędami, firmami i uczelniami. Kierujemy się zasadami uczciwości i partnerstwa. Napędzamy do społecznego działania! Zrealizowaliśmy ponad 85 projektów, przeprowadziliśmy ponad 900 dni szkoleń, zorganizowaliśmy około 300 konferencji i spotkań. Z naszego wsparcia skorzystało około 9000 osób. Więcej: www.pisop.org.pl.

FIO
2017

Wspólne działania,
wspólne sukcesy

W Federacji, organizacji zrzeszającej fundacje i stowarzyszenia, ważne jest, by wszelkie aktywności podejmować wspólnie. Dlatego razem analizujemy potrzeby naszych członków i Federacji, zbieramy pomysły i propozycje dalszej aktywności, wyciągamy wnioski z dotychczasowych działań i podejmujemy decyzje o kolejnych. Zdarza się, że niektóre pomysły lub inicjatywy czekają długo na „swoją chwilę”, często z braku funduszy na wprowadzenie ich w życie. Ba! Czasem trudno jest znaleźć środki na wypracowanie rozwiązań i szczegółowych planów ich realizacji – pomysły, które wydają się „dobre”, wymagają bowiem przedyskutowania, przemyślenia, uszczegółowienia.

Aplikując do FIO w 2016 roku, chcieliśmy rozwinąć naszą organizację, ale także dzielić się doświadczeniami i wspierać rozwój trzeciego sektora w województwie. Dlaczego? Z jednej strony, działając w formule organizacji sieciowej, mamy dostęp do doświadczeń i kompetencji kilkudziesięciu organizacji członkowskich. Z drugiej strony dążymy do prawdziwej i efektywnej współpracy wewnątrz Federacji poprzez podejmowanie wspólnych wyzwań i przedsięwzięć, co ma pozytywnie oddziaływać na rozwój trzeciego sektora. W związku z tym działania w projekcie podzieliliśmy na dwie części – organizacjom pozarządowym z regionu zaproponowaliśmy udział w spotkaniach poświęconych wypracowaniu w Federacji narzędzia samooceny, które wspiera rozwój organizacji, a także przeprowadziliśmy dla nich certyfikację „Organizacja sprawdzona”. Z kolei dla organizacji członkowskich Federacji przewidzieliśmy wspólne wypracowanie kampanii fundraisingowej oraz szkolenie podnoszące kwalifikacje eksperckie w zakresie rzecznictwa interesów i wpływania na kształtowanie polityk publicznych.

Samoocena dla budowania wspólnoty

„Narzędzie samooceny” to rozwiązanie wypracowane w Federacji i stosowane przez jej członków, które pozwala na wzmocnienie i rozwiniecie organizacji oraz ludzi, którzy je tworzą, a jego głównym celem jest wspieranie budowania wspólnoty w organizacjach. Stosowanie narzędzia samooceny proponowane jest organizacjom pozarządowym mającym osobowość prawną, niezależnie od ich formy (stowarzyszenie, fundacja itp.) i od okresu prowadzenia działalności statutowej. W samoocenie bierze udział zespół osób aktywnych w organizacji (członkowie, zarząd, pracownicy, wolontariusze, zleceniobiorcy), a wyniki nie są upubliczniane. Narzędzie chwalone jest za jego przystępność, czytelność, praktyczność i znajomość specyfiki działalności pozarządowej, jak też za szanowanie specyfiki organizacji, tj. unikanie biurokratyzacji i upodabniania NGO do podmiotów pierwszego i drugiego sektora.

Co ważne z uwagi na ograniczenia finansowe trzeciego sektora, stosowanie narzędzia nie niesie ze sobą obciążenia finansowego – jest ono dostępne na stronie internetowej Federacji wraz z opisem jego celu, znaczenia i instrukcją stosowania. W projekcie przeprowadziliśmy trzy szkolenia dla kujawsko-pomorskich NGO na temat stosowania narzędzia samooceny i wynikających stąd korzyści, a w pierwszym kwartale po ich realizacji sześć organizacji przystąpiło do wdrożenia narzędzia.

Rzetelny wizerunek organizacji pozarządowych

Drugim z działań angażujących członków Federacji do wspólnej pracy, stanowiącym jednocześnie formę dzielenia się doświadczeniem z trzecim sektorem w regionie, było włączenie podmiotów członkowskich w realizację procesu certyfikacji „Organizacja sprawdzona”. Certyfikat „Organizacja sprawdzona” to nasz pomysł na wyróżnienie tych stowarzyszeń i fundacji z województwa, które prowadzą profesjonalną działalność pozarządową, a także zachęcają do niej innych i angażują się na rzecz trzeciego sektora. Certyfikat jest przyznawany przez kapitułę, w skład której wchodzi przedstawiciele sektora pozarządowego, publicznego i biznesu, a także reprezentanci mieszkańców wybrani w powszechnym naborze.

Otrzymanie wyróżnienia jest warunkowane spełnieniem przez organizację konkretnych standardów związanych z zarządzaniem, transparentnością i jakością podejmowanych działań oraz współpracy z otoczeniem. Jest to weryfikowane przez kapitułę podczas indywidualnych spotkań z aplikującymi podmiotami, podczas których podejmowane są różnorodne kwestie – od tego, jak organizacja współpracuje z wolontariuszami, przez pytania o to, czy sama dokonuje oceny swoich działań i wyciąga z niej wnioski, aż po aktywność w dyskusjach publicznych.

Pomysł wyszukiwania i wyróżniania organizacji pozarządowych z naszego regionu wziął się z chęci promowania tego, co wartościowe w działalności społecznej, a przede wszystkim godne poparcia i naśladowania. Wyróżnienie „Organizacja sprawdzona” jest dla laureata tym cenniejsze, że przyznawane jest przez inne organizacje (skład kapituły to w większości przedstawicielki i przedstawiciele organizacji pozarządowych). W 2017 roku kapituła wyróżniła sześć organizacji spośród 25 kandydatów, a wyniki ogłoszono w trakcie specjalnie przygotowanej konferencji w grudniu 2017 roku. Powstała drukowana publikacja prezentująca i promująca działalność certyfikowanych organizacji, która była kolportowana w instytucjach publicznych, biznesowych i pozarządowych.

Wspólne planowanie działań

W Federacji pracujemy metodą „grup roboczych”, tzn. pomysły, rozwiązania i przedsięwzięcia są poddawane pod dyskusję, realizowane i monitorowane przez zespoły osób, które uważają je za ciekawe i ważne. Jednym z takich pomysłów był tzw. program fundraisingowy, czyli koncepcja poszukiwania i pozyskiwania środków finansowych na działania organizacji członkowskich i Federacji. Utworzona w tym celu grupa skupiła 14 osób, które na kilku kolejnych spotkaniach, pracując z zewnętrznym moderatorem-fundraiserem, przygotowały konkretny pomysł programu, spisany w formie dokumentu.

Elementami dokumentu są cele kampanii, grupy jej odbiorców, zasoby niezbędne do jej realizacji i spodziewane efekty. Co ciekawe, kampania nie zakłada pozyskiwania środków z grantów (publicznych czy prywatnych), ale wyłącznie od prywatnych sponsorów i darczyńców. Drugim działaniem w ramach projektu dla organizacji członkowskich było przygotowanie ich kadr do udziału w procesach stanowienia prawa. Potrzeba ta wynikała z faktu, że wiele osób związanych z naszymi organizacjami angażuje się w zespoły międzysektorowe, rady działalności pożytku publicznego, komitety monitorujące oraz bierze udział w konsultacjach społecznych. Chcieliśmy wzmocnić ich kompetencje i wiedzę.

Projekt dla przyszłości

Prowadzone przez nas projekty zawsze są elementem rozwoju organizacji i jej członków, stanowią konsekwencję wcześniejszych działań oraz służą lepszej realizacji celów statutowych. Jaka była rola projektu „Wspólne działania, wspólne sukcesy”? Chcieliśmy podzielić się z innymi organizacjami naszymi doświadczeniami i wypracowanymi rozwiązaniami – stąd elementem projektu były szkolenia z samooceny organizacji pozarządowej. Chcieliśmy promować działalność wyróżniających się kujawsko-pomorskich NGO, szukając inspiracji i wzorów dla aktywności w trzecim sektorze – dlatego wprowadziliśmy certyfikację „Organizacja sprawdzona”. Chcieliśmy jednak zaplanować także działania dla Federacji. Wybraliśmy szkolenia z udziału organizacji społecznych w procesie stanowienia prawa. Wiedza i doświadczenia z tego zakresu pozwoliły nam przystąpić do projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w którym zachęciliśmy ponad 300 osób do udziału w warsztatach i szkoleniach zorientowanych na wspólne wypracowywanie propozycji zmian w prawie i rzecznictwo na ich rzecz. I wreszcie – zaplanowaliśmy kampanię fundraisingową. Mieliśmy wspólny, uzgodniony pomysł. Czy udało się go zrealizować? Tak, chociaż dopiero w drugiej połowie 2020 roku. Ale tak to już jest z działaniami społecznymi. Niektóre pomysły lub inicjatywy długo czekają na „sвій czas”.

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych

powstała w 2010 roku jako efekt współpracy dziewięciu organizacji założycieli. Wypracowaliśmy wewnętrzny system standardów działania (Karta zasad organizacji pozarządowej) oraz własne narzędzie samooceny. Obecnie zrzeszamy 34 organizacje z dziewięciu miejscowości regionu. Angażujemy się we współpracę międzysektorową, włączamy się w konsultacje społeczne, budujemy zaplecze eksperckie dla trzeciego sektora w regionie. W 2020 roku nasze dziesiąte urodziny uczciliśmy konkursami grantowymi dla organizacji z województwa, rozpoczęciem kampanii fundraisingowej oraz przygotowaniem do współpracy ponadnarodowej. Więcej: www.federacja-ngo.pl.

FIO
2018

Usłysz głosy
self-adwokatów

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu działa na rzecz osób niepełnosprawnych, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną. Stworzyło system wsparcia dający szanse na godne, niezależne życie. Niepełnosprawność intelektualna to stan, który charakteryzuje się przede wszystkim utrudnieniami w sferze percepcyjnej i poznawczej, powodując wolniejsze tempo uczenia się i rozumienia, w szczególności pojęć abstrakcyjnych, a także trudnościami w przystosowaniu społecznym i komunikowaniu się.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną wciąż są postrzegane jako pozbawione podmiotowości i nie dostrzega się ich indywidualnego potencjału. Taki sposób widzenia nosi znamiona uogólniania, a czasem nawet ma charakter segregacyjny i – co istotne – pomimo wielu pozytywnych zmian wzrost świadomości społecznej o tej grupie osób jest bardzo powolny. PSONI Koło w Jarosławiu jako organizacja rodziców stoi na stanowisku, że nawet osoba z głęboką, wieloraką niepełnosprawnością, dotykającą sfery ruchowej, poznawczej, zmysłów, świadomości, komunikowania się, jest podmiotem praw człowieka. Pomimo że prawa i obowiązki są gwarantowane przez Konstytucję RP, możliwość ich realizacji przez wiele osób pozostaje istotnie ograniczona.

Według różnych źródeł:

- > około 90% osób z niepełnosprawnością intelektualną spotkało się z jawnymi przejawami dyskryminacji,
- > mniej niż 50% ma kontakty społeczne poza rodziną;
- > 70% charakteryzuje się niską odpowiedzialnością za własne działania i za innych ludzi;
- > 60% ma małą świadomość własnych: potrzeb, zainteresowań, emocji, poczucia wartości;
- > 72% charakteryzuje się niewystarczającymi umiejętnościami rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji;
- > 83% ma słabe kompetencje komunikacyjne.

Zostać self-adwokatem

Sposobem na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z niepełnosprawnością intelektualną ze społeczeństwa jest rozwój Regionalnej Organizacji Self-Adwokatów (ROSA) utworzonej przy PSONI Koło w Jarosławiu w grudniu 2014 roku.

Self-adwokatura to proces przygotowujący osobę z niepełnosprawnością intelektualną do samodzielnego życia w społeczeństwie. Polega na ciągłym uczeniu się, jak mówić otwarcie o swoich potrzebach i dbać o ich zaspokojenie. To rozwój potencjału, który ma każdy z nas. Warunkiem jego uruchomienia jest pozytywne myślenie o sobie, odwaga i gotowość wyrażania własnego zdania. Dzięki tym kompetencjom osoba z niepełnosprawnością intelektualną staje się bardziej świadoma siebie, potrafi rozpoznać swoje zalety i ograniczenia oraz wyrazić swoje cele, a przez otoczenie jest postrzegana jako osoba niezależna. Umiejętność ta jest początkiem samodzielności i końcem bezradności.

Self-adwokatura dotyczy kilku obszarów funkcjonowania człowieka:

- > samoświadomości – znam swoje potrzeby, zdolności i trudności;
- > odpowiedzialności osobistej – jestem odpowiedzialny za to, co mówię, robię i do czego się zobowiązuję;
- > niezależności od innych – wiem, jak poprawić jakość mojego życia, wiem, co wpływa na mój rozwój;
- > asertywności – umiem powiedzieć „nie”, mam swoje zdanie i potrafię je wyrazić;
- > rozwiązywania problemów – umiem rozpoznać problem i szukać alternatywnych rozwiązań, umiem przewidzieć konsekwencje mojej decyzji;
- > komunikacji z innymi ludźmi – umiem aktywnie słuchać, rozpoznaję konfliktowe sytuacje i umiem sobie z nimi poradzić, zwracam uwagę na emocje i uczucia.

Kontynuacja idei self-adwokatury i dalszy rozwój ruchu w Jarosławiu był możliwy dzięki realizacji projektu pn. „Usłysz głosy self-adwokatów” od 1 maja do 30 listopada 2020 roku. Wzięło w nim udział 20 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną mieszkających na terenie województwa podkarpackiego. Celem projektu było zwiększenie samodzielności oraz zasobu umiejętności społecznych uczestników, które pozwolą na samodzielne występowanie w sprawach swoich i innych osób z niepełnosprawnościami oraz rozpowszechnienie idei self-adwokatury na terenie województwa podkarpackiego.

Osiągnięcia i efekty projektu

W ramach projektu zostały zrealizowane różne działania:

- > przeprowadzono cykliczne warsztaty rozwojowe dla self-adwokatów, podczas których uczestnicy zdobyli wiedzę z zakresu self-adwokatury, praw i obowiązków wynikających z Konstytucji RP, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, autoprezentacji i wystąpień publicznych;
- > przygotowano i wydano pakiet informacyjny self-adwokata, opracowany jako tekst łatwy do czytania (ETR), w którym zawarto materiały dotyczące Konstytucji RP, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, działalności self-adwokatów oraz instytucji pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- > przeprowadzono spotkania propagujące ideę self-adwokatury wśród osób z niepełnosprawnościami w czterech miejscach na terenie województwa podkarpackiego. Spotkania miały charakter nie tylko edukacyjny, ale też integracyjny. Warsztaty prowadzone były przez jarosławskich self-adwokatów przy pomocy osób wspierających;

- > wydano książkę „Kiedy się odważysz – inspirujące historie o self-adwokatach” prezentującą wywiady z 13 osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Są to rozmowy o radościach i troskach codziennego życia oraz pokonywaniu przeszkód, pokazujące drogę do samodzielnego, niezależnego życia. W publikacji znalazły się także zdjęcia bohaterów wykonane podczas profesjonalnej sesji zdjęciowej. Dla większości osób było to pierwsze tego typu doświadczenie. Zorganizowano wieczór z Bernadetą Szczyptą – autorką książki – i jej bohaterami. Spotkanie to było emitowane w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Stowarzyszenia;
- > zorganizowano konferencję podsumowującą i zamykającą projekt, którą prowadzili jarosławscy self-adwokaci. Była ona transmitowana w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Stowarzyszenia. Do organizacji wspierających osoby z niepełnosprawnościami w Polsce zostały wysłane pakiety informacyjne self-adwokata oraz książka w wersji papierowej i elektronicznej.

Rozwój self-adwokatury w PSONI Koło w Jarosławiu oraz propagowanie tej idei na terenie województwa podkarpackiego przyczyniły się do zwiększenia partycypacji obywateli – osób z niepełnosprawnością intelektualną – w sprawach publicznych. Dzięki realizacji projektu dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną rozwinęły umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz otrzymały realną szansę na rozwój potencjału osobistego; w przyszłości częściej będą mogły wypowiadać się w swoim imieniu o potrzebach swoich i innych osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Self-adwokaci sami o sobie

Zapytaliśmy jarosławskich self-adwokatów o opinie na temat realizowanego projektu, zdobytej wiedzy i doświadczenia.

Tomasz Balicki: „Poznałem prawa zawarte w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Jestem świadomy siebie i odważniejszy. Umiem słuchać ludzi i mówić, co myślę”.

Natalia Cencora: „Jestem bardziej pewna siebie, znam swoje prawa i obowiązki. Czuję się bardziej niezależna i samodzielna. Jestem bardziej świadoma samej siebie. Jestem szczęśliwa, że mogę działać jako self-adwokatka”.

Sylwester Nalepa: „Nie boję się mówić o sobie i swoich sprawach. Poznałem swoje mocne strony. Jestem sobą i znam swoją wartość”.

Joanna Basiak: „Kiedyś byłam bardzo nieśmiała i skryta. Dzięki spotkaniom z innymi self-adwokatami stałam się odważna, nie boję się wypowiadać i mówić o sobie”.

Łukasz Socha: „Jestem bardziej śmiały i otwarty, nie boję się rozmawiać z ludźmi”.

Magdalena Rzepka: „Poznałam swoje prawa i obowiązki. Nauczyłam się wystąpień publicznych i wiem, jak się do nich przygotować”.

Krzysztof Pietluch: „Dzięki zajęciom dla self-adwokatów poznałem swoje prawa, jestem pewny siebie i asertywny”.

Docenianie ludzkiej różnorodności i koncentracja na potencjale każdego człowieka zawsze niosą nowe możliwości i szanse. Dzięki takiemu podejściu osoba z niepełnosprawnością intelektualną staje się bardziej świadoma siebie, potrafi rozpoznać swoje zalety i trudności oraz określić swoje cele, a przez otoczenie jest postrzegana jako osoba niezależna. Nabyte kompetencje dają możliwość pełniejszego udziału w życiu lokalnej społeczności.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu

jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową. Ma status organizacji pożytku publicznego. Misją Stowarzyszenia jest dbanie o godność, szczęście i jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną, o to, by zajmowały równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie, a także wspieranie ich rodzin we wszystkich obszarach życia. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin. Więcej: www.psoni-jaroslaw.org.pl.

FIO
2018

Pro Difensione,
Pro Historia

Pro Defense, Pro Historia

– wspieramy aktywności proobronne i historyczne dla Polski

| Pomorskie Stowarzyszenie Aktywności Terenowej „PSAT”
| Michał Skurzyński

PRO DEFENSIONE, PRO HISTORIA to ogólnopolski program mający na celu wzmocnienie rozwoju społeczności lokalnych poprzez wsparcie oddolnych inicjatyw obywatelskich o charakterze proobronnym i historycznym.

Ideą projektu było wspomaganie grup nieformalnych i młodych organizacji pozarządowych, które nie mają wielu możliwości uzyskania wsparcia dla swoich pomysłów lub nie wiedzą, jak się o takie wsparcie starać.

PRO DEFENSIONE, PRO HISTORIA to również szeroka gama działań edukacyjnych, animacyjnych i promocyjnych mających wesprzeć osoby aktywne w obszarach działalności pożytku publicznego związanych z szeroko rozumianą obronnością i popularyzacją historii. Pomorskie Stowarzyszenie Aktywności Terenowej „PSAT” zorganizowało i przeprowadziło panele dyskusyjne, szkolenia i warsztaty na terenie całego kraju, których celem było wsparcie i zmobilizowanie osób kreatywnych ze środowisk proobronnych oraz historycznych do podniesienia jakości oraz liczby podejmowanych inicjatyw.

Czy program PDPH odniósł sukces? Czy był potrzebny? Czy warto kontynuować realizowane w jego ramach działania w przyszłości? Na te pytania PSAT, jako operator programu, może odpowiedzieć na dwa sposoby, przyjmując różne perspektywy. Pierwszy punkt widzenia wynika z subiektywnych odczuć działaczy i członków stowarzyszenia, wolontariuszy oraz specjalistów i ekspertów zaangażowanych do realizacji projektu. Druga próba odpowiedzi na powyższe pytania opiera się na analizie statystyk i wskaźników liczbowych zrealizowanych działań programowych.

Sukces z perspektywy doświadczeń

W maju 2018 roku PSAT, dzięki dofinansowaniu przyznanemu na realizację PDPH przez Narodowy Instytut Wolności z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich 2014–2020, debiutował jako operator w priorytecie 1 FIO 2018. Jako jedyni otrzymaliśmy szansę realizacji projektu o wymiarze ogólnopolskim. Największym naszym atutem było doskonałe rozpoznanie i wieloletnie doświadczenie w obszarze działalności proobronnych i historycznych. Wiedzieliśmy, co chcemy zrobić i w jaki sposób oraz znaleźliśmy oddolne inicjatywy, które warto wesprzeć.

Zaczeliliśmy od organizacji paneli dyskusyjnych, podczas których prowadziliśmy szeroką kampanię informacyjną na temat tego, czym jest nasz projekt. Nie ukrywamy, że początkowo spotykaliśmy się z dużym dystansem i niedowierzaniem wśród przyszłych beneficjentów PDPH. „Jak to, ktoś chce wesprzeć nasze imprezy, turnieje, szkolenia, pikniki strzeleckie i gry terenowe?”. „Przecież tego jeszcze nie było, do tej pory wszystko robiliśmy za własne pieniądze”. „Ale jak to? My robimy grę terenową, a wy nas wesprzecie, kupując sprzęt?” To tylko nieliczne przykłady komentarzy i pytań, z jakimi spotykaliśmy się w pierwszych miesiącach wdrażania programu.

Później był pierwszy otwarty konkurs ofert dla grup nieformalnych i rozpoczęła się realizacja projektów oddolnych inicjatyw społecznych. Już po pierwszych relacjach z przebiegu tych przedsięwzięć wiedzieliśmy, że nam się udało, że PSAT zainicjował szereg wspaniałych i wartościowych aktywności. Koniec 2018 roku to sprawozdania z 32 zrealizowanych projektów i statystyki, które przekroczyły nasze najśmielsze oczekiwania. To również pierwsze nowe NGO, które powstały dzięki działaniom edukacyjnym PDPH.

Rok 2019 to 10 szkoleń i warsztatów z zakresu szeroko pojętej działalności pożytku publicznego o charakterze proobronnym i popularyzujących wiedzę historyczną. Dzięki działaniom edukacyjnym mogliśmy nie tylko dzielić się naszą wiedzą i doświadczeniem, ale również poznać wielu wartościowych ludzi i ich dotychczasowe osiągnięcia.

Lipiec 2019 to start naszego drugiego konkursu ofert dla młodych NGO. Napłynęło prawie 70 zgłoszeń ze wszystkich województw w Polsce, a internetowy plebiscyt dostarczył wielu emocji. Do realizacji wybrano kolejne 32 projekty.

Program nie miałby szans na realizację, gdyby nie nowości, które wprowadził Narodowy Instytut Wolności w ramach FIO 2018. To przede wszystkim możliwość składania ofert bez własnego wkładu finansowego. To również realne wsparcie pozaprojektowe dla oferentów dzięki przeznaczeniu części dotacji na rozwój instytucjonalny. PSAT zakupił sprzęt strzelecki, który będzie służył przez następne lata realizacji działań statutowych. Pełne wyposażenie komputerowe i biurowe ogromnie podniosło komfort i skuteczność działań zarządzająco-administracyjnych i promocyjnych. W szkoleniach dla członków, wolontariuszy i pracowników PSAT wzięło udział ponad 60 osób.

fot. Dariusz Piotrowski

Sukces z perspektywy danych

Przejdźmy zatem do twardych danych.

Na początek zestawienie osiągniętych wskaźników z planami. Przedstawiamy wybrane rezultaty oddolnych inicjatyw realizowanych przez grupy nieformalne i młode NGO w ramach wsparcia pozyskanego w otwartych konkursach ofert PDPH 2018–2019.

Wskaźnik	Wartość osiągnięta	Wartość planowana
1. Liczba wspartych oddolnych inicjatyw grup nieformalnych i młodych NGO	64	64
2. Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację	374	192
3. Liczba godzin świadczeń wolontarystycznych	5628	1920
4. Liczba uczestników (w tym uczestników w wieku do 21 lat)	5660 (2812)	2000 (-)
5. Liczba odbiorców – widzów, kibiców, osób bezpośrednio śledzących relacje w mediach i Internecie	44868	6400

Dane te pokazują, że tylko założenie co do liczby dofinansowanych projektów zostało zrealizowane w 100%. Teoretycznie PSAT przewidywał wsparcie większej liczby oddolnych inicjatyw społecznych, taka możliwość była jednak ściśle związana z wysokością dotacji, o jakie aplikowali projektodawcy. Ponieważ kwota przeznaczona na realizację pojedynczego projektu wynosiła 2600 zł, a kosztorysy prawie wszystkich wniosków opiewały na taką właśnie kwotę, przełożyło się to na wsparcie pierwotnie zakładanej, a nie większej liczby projektów.

Realizacja pozostałych wskaźników przebiła plany o kilkaset procent. To 194% więcej wolontariuszy, 293% więcej godzin świadczeń wolontarystycznych, 283% więcej bezpośrednich uczestników oddolnych inicjatyw społecznych i aż 701% więcej odbiorców tych działań.

Najwięcej, bo aż 40 wolontariuszy, zaangażowało się w projekt „Narodowe Święto Niepodległości – Archiwum Państwowe” prowadzony przez Stowarzyszenie Airsoftowo-Strzeleckie „SAS”. Z kolei największą liczbę godzin świadczeń wolontarystycznych – aż 760 (!) – świadczyli wolontariusze w projekcie „Z wdzięczności do Społecznej Niepodległości” zrealizowanym przez Stowarzyszenie Brzostek Top Team.

Następną ważną informacją jest liczba uczestników danego przedsięwzięcia. Aż 440 uczestników brało udział w spotkaniach uczniów szkół średnich z osobami pamiętającymi czasy II wojny światowej w ramach projektu „Świadkowie Historii” Stowarzyszenia

Demokracja w Praktyce. Z kolei odbiorcy oddolnych działań projektowych to bezpośredni widzowie, kibice, ale też wszyscy, którzy zobaczyli filmy czy zdjęcia z danej imprezy. Grupy nieformalne i młode NGO w różny sposób mierzyły zasięg swoich działań. W tym zestawieniu największą liczbą odbiorców, bo aż 17 tysiącami, cieszył się projekt „AirSoftGun – Operacja Konwój” nieformalnej grupy Koszalińskie Przymierze.

Organizatorom 64 dofinansowanych inicjatyw zadaliśmy pytanie: „Czy w sytuacji, gdyby Państwa oferta nie otrzymała dofinansowania w ramach programu Pro defensione, pro historia – młode stowarzyszenia na start, mimo wszystko przystąpilibyście Państwo do realizacji tej inicjatywy?”

Okazuje się, że 33 projekty w ogóle nie zostałyby zrealizowane bez wsparcia ze środków FIO w ramach programu PDPH, a 30 zostałyby zorganizowanych, ale w ograniczonym zakresie. Tylko jedno przedsięwzięcie odbyłoby się bez względu na otrzymanie wsparcia z programu PDPH.

Dane statystyczne dają obraz także edukacyjnej części programu PDPH. W 15 przedsięwzięciach edukacyjnych na terenie całego kraju wzięło udział 669 uczestników (zakładano 100 uczestników), a nasi eksperci, aby dotrzeć na miejsce spotkań, przejechali łącznie 7694 kilometry.

Jednym z najważniejszych celów, jakie udało się nam osiągnąć, jest powstanie czterech nowych organizacji pozarządowych.

Nasza organizacja bardzo liczy na rozwój i zwiększenie budżetu przeznaczonego na wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych w ramach priorytetu 1 FIO w przeciągu następnych 10 lat funkcjonowania tego programu. Regrantng regionalny czy tematyczny to często jedyna możliwość dystrybucji środków do tych osób i organizacji, które nie mają wystarczających umiejętności i doświadczenia w pozyskiwaniu grantów samorządowych czy ministerialnych. Nasz projekt udowodnił, że stosunkowo niewielkie środki mogą zapewnić wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych, które trafiają do tysięcy osób w całej Polsce.

Pomorskie Stowarzyszenie Aktywności Terenowej „PSAT”

zostało założone 1 stycznia 2015 roku. Inicjatorami byli aktywni pasjonaci Air Soft Gun z województwa pomorskiego, którzy działają w nieformalnej grupie NAMS. PSAT ma na celu stały rozwój i aktywizację społeczeństwa do wszelkich form aktywności terenowych oraz proobronnych. Nasze główne cele statutowe to angażowanie młodzieży i dorosłych w różnorodne formy aktywności związane z szeroko pojętą obronnością, turystyką i rekreacją ze szczególnym uwzględnieniem sportów strzeleckich. Od czerwca 2017 roku PSAT ma status organizacji pożytku publicznego. Więcej: www.pdph.pl.

FIO
2018

Rodzice dla szkoły – Rodzice dla społeczeństwa

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed polską oświatą jest zbudowanie nowoczesnego, bezpiecznego i przyjaznego uczniom systemu edukacji, odpowiadającego na wyzwania XXI wieku i oczekiwania społeczeństwa. Opartego na współpracy wszystkich uczestników życia szkolnego: nauczycieli, rodziców, uczniów, pracowników nadzoru pedagogicznego oraz rządowej i samorządowej administracji oświatowej. Środowisko oświatowe, obok kształcenia i wychowywania młodego pokolenia, powinno stale dążyć do powiększania niezbędnego dla rozwoju kraju kapitału społecznego. Zdając sobie sprawę, jak wielką rolę rodziców i ich reprezentantów – rad rodziców – w osiągnięciu tych celów, Fundacja „Rodzice Szkole” od początku swojej działalności prowadzi wieloletni program „Szkoła miejscem kreowania postaw obywatelskich i powiększania kapitału społecznego kraju”, w ramach którego w latach 2018–2019 zrealizowała dwa wzajemnie się zazębiające i uzupełniające projekty: „Rodzice dla szkoły – Rodzice dla społeczeństwa” (dofinansowany przez Narodowy Instytut Wolności) oraz „Akademia Finansowa Rad Rodziców” (dofinansowany przez Narodowy Bank Polski).

Rodzice dla szkoły – Rodzice dla społeczeństwa

W ramach projektu „Rodzice dla szkoły – Rodzice dla społeczeństwa” nasza fundacja zrealizowała szereg działań:

- > zorganizowała 16 Regionalnych Konferencji Rad Rodziców w latach 2018–2019. Ich głównym celem było:
 - upowszechnienie wiedzy dotyczącej różnych obszarów działalności rad rodziców ze szczególnym uwzględnieniem ich roli przy tworzeniu i realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych szkół,
 - zewidencjonowanie oczekiwań rodziców w stosunku do ministra edukacji narodowej, kuratorów oświaty, samorządów terytorialnych i dyrektorów szkół,
 - konsolidacja środowisk rodziców i rad rodziców prowadząca do ich trwałej współpracy oraz budowania różnorodnych porozumień rad rodziców;
- > zorganizowała w latach 2018–2019, pod patronatem honorowym ministra edukacji narodowej, dwie Ogólnopolskie Konferencje Rad Rodziców poświęcone przede wszystkim ocenie stanu polskiej oświaty i wypracowaniu propozycji nowelizacji rozdziału 4. ustawy Prawo oświatowe (Społeczne organy w systemie oświaty);

- > przeprowadziła wśród rodziców ankiety, które pozwoliły na wyartykułowanie ich oczekiwań w stosunku do polityki oświatowej państwa (w tym reformy systemu edukacji), działań samorządów terytorialnych oraz pracy szkół, do których uczęszczają ich dzieci. Wyniki ankiet zostały opracowane przez pracowników naukowych i wydane w postaci broszury „Rodzice o szkole – Raport z badań”, która została przekazana władzom oświatowym różnych szczebli, posłom z sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, dyrektorom szkół i radom rodziców na terenie całego kraju;
- > przygotowała projekt nowelizacji prawa oświatowego dotyczący społecznych organów w systemie oświaty, w tym przede wszystkim miejsca i roli rodziców w szkole i polskim systemie nauczania;
- > rozwinęła działalność prowadzonego przez Fundację „Rodzice Szkole” punktu konsultacyjnego służącego pomocą prawną i merytoryczną radom rodziców, dyrektorom szkół, radom pedagogicznym, samorządom uczniowskim oraz samorządom terytorialnym w budowaniu płaszczyzny współpracy wszystkich uczestników życia szkolnego.

Dodatkowo, w ramach projektu „Akademia Finansowa rad rodziców”, Fundacja „Rodzice Szkole”:

- > przygotowała w formie elektronicznej i papierowej broszurę „Vademecum Finansów Rad Rodziców”;
- > przygotowała bezpłatny 15-modułowy kurs e-learningowy poświęcony gospodarce finansowej rad rodziców;
- > przygotowała projekt nowelizacji ustawy Prawo oświatowe porządkujący zasady zakładania i prowadzenia przez rady rodziców własnych rachunków bankowych.

Nasze osiągnięcia

W wyniku realizacji projektu ponad trzy tysiące przedstawicieli rad rodziców spotykało się bezpośrednio na regionalnych i ogólnopolskich konferencjach rad rodziców, a kilkadziesiąt tysięcy rodziców skorzystało z opracowanych materiałów, dzięki czemu znacznie poszerzyli swoją wiedzę na temat miejsca i roli rodziców w polskim systemie edukacji. W dłuższej perspektywie będzie to skutkowało nie tylko zwiększeniem aktywności rodziców na terenie szkół ich własnych dzieci, ale również zaangażowaniem w różnorodną działalność publiczną i tym samym budowaniem kapitału społecznego kraju. Wartością dodaną projektu był stosunkowo liczny udział w konferencjach dyrektorów szkół oraz wzrost zainteresowania kadry kierowniczej oświaty problematyką związaną z udziałem rodziców w życiu szkoły.

Przeprowadzony na taką skalę projekt był przedsięwzięciem nowatorskim. Stanowił duże wyzwanie dla Fundacji „Rodzice Szkole” i wszystkich jego uczestników zarówno ze względów merytorycznych, jak i organizacyjnych. Oceniając jego rezultaty, trzeba dodatkowo zwrócić uwagę, iż w trakcie realizacji szereg rad rodziców nawiązało bezpośrednią współpracę z Ministerstwem Edukacji Narodowej, kuratorami oświaty, samorządami terytorialnymi, wojewodami i parlamentarzystami ze swoich okręgów wyborczych, co pozwoli w przyszłości na podejmowanie wspólnych działań poprawiających stan polskiej edukacji.

Kilka słów na koniec

W trakcie ubiegania się o dofinansowanie projektu oraz podczas jego realizacji zetknęliśmy się z dużą dozą życzliwości ze strony grantodawcy – Narodowego Instytutu Wolności. Na podkreślenie zasługuje również coraz większa profesjonalizacja opiekunów projektu, unikanie nadmiernej biurokracji (co nie oznacza, że zaniechano starannego monitorowania sposobu wydawania przez beneficjenta środków publicznych) oraz pełne zrozumienie, jak ważne dla rozwoju kraju są duże projekty strategiczne realizowane przez sprawne organizacje pozarządowe.

Fundacja „Rodzice Szkole”

buduje porozumienie między instytucjami edukacyjnymi a rodzicami. Poprzez wszechstronne działania, takie jak porady, konsultacje, szkolenia, konferencje czy publikacje, eksperci przekazują wiedzę i umiejętności umożliwiające aktywne uczestnictwo rodziców w życiu szkoły. Zdaniem Fundacji rada rodziców jest kluczowym narzędziem, dzięki któremu rodzice mogą kształtować szkołę swoich dzieci tak, aby odpowiadała na wyzwania współczesności oraz potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów. Więcej: www.rodziceszkole.edu.pl.

FIO
2018

Mediacja jako kompetencja obywatelska

Prowadzenie konsultacji społecznych, planowanie i organizowanie akcji na rzecz społeczności lokalnej – czyli codzienna praca liderów lokalnych i aktywistów zrzeszonych w organizacjach pozarządowych oraz urzędników zajmujących się projektami partycypacyjnymi – wymaga zrozumienia mechanizmów społeczeństwa obywatelskiego, ale również istoty sporów i metod ich rozwiązywania. Prowadząc na przestrzeni kilkunastu lat różnego rodzaju mediacje, wielokrotnie widzieliśmy, jak spory i konflikty uznawane za trudne czy wręcz nierozwiązywalne mogłyby wcale nie zaistnieć lub mieć o wiele łagodniejszy przebieg, gdyby tylko odpowiednio wcześniej zastosowano procedury znane w mediacji. Stąd zrodził się pomysł, aby wprowadzić mediację w działania na rzecz społeczności lokalnych, a szczególnie promować tę metodę w działaniach partycypacyjnych. Realizując działanie pod nazwą „Mediacja jako kompetencja obywatelska”, jako stowarzyszenie zajmujące się rozwojem i promocją mediacji w społeczeństwie, chcieliśmy wspierać rozwój społeczności lokalnych w obszarze partycypacji obywatelskiej oraz przyczynić się do wzrostu zaangażowania obywateli w funkcjonowanie i rozwój ich małych ojczyzn.

Po co społecznikom i urzędnikom mediacja?

Reprezentowanie interesów społeczności lokalnej wymaga rozbudowanych umiejętności komunikacyjnych i negocjacyjnych. Niestety, stając naprzeciw władzy w obronie własnych interesów, łatwo wejść w obszar konfrontacji i walki. Wtedy trudno o wykorzystanie potencjału dialogu społecznego. Z mediacji warto skorzystać, gdy stereotypy, negatywne nastawienie lub emocje stron utrudniają komunikację i obniżają jej jakość, blokując możliwość porozumienia, gdy strony uznają, że ich interesy są sprzeczne lub gdy dzieli je różnica wartości. Mediacja może też znaleźć zastosowanie we wszystkich obszarach działania władz publicznych jako metoda postępowania służąca wypracowaniu wspólnego stanowiska i rozwiązywaniu konfliktów.

Celem projektu „Mediacja jako kompetencja obywatelska” było zwiększenie umiejętności prowadzenia dialogu przez urzędników i liderów lokalnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz podniesienie kompetencji już działających mediatorów w celu zaangażowania ich w działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Wymagało to budowania kompetencji tych osób poprzez cykl szkoleń oraz fachowe wsparcie udzielane im w momencie zastosowania nowych umiejętności w praktyce.

W ramach projektu przeprowadziliśmy cykl szkoleń i warsztatów oraz zorganizowaliśmy staże i superwizje. Odbłyły się też spotkania informacyjno-edukacyjne. Działania te były skierowane do przedstawicieli organizacji angażujących się w procesy partycypacji społecznej, reprezentantów nieformalnych grup mieszkańców, a także do urzędników administracji samorządowej zajmujących się szeroko rozumianą partycypacją, prowadzeniem konsultacji społecznych, bezpośrednio pracujących z mieszkańcami oraz do mediatorów działających w ośrodkach mediacyjnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe i zawodowe na terenie aglomeracji łódzkiej obejmującej powiaty: łódzki, wschodni łódzki, pabianicki i zgierski.

Działania w ramach projektu

Szkolenia

W trakcie szkolenia z mediacji pierwsza grupa adresatów – działacze społeczni i urzędnicy – otrzymała podstawową wiedzę i niezbędne umiejętności oraz narzędzia, by bardziej efektywnie stosować polubowne metody rozwiązywania konfliktów oraz tworzyć sprzyjające warunki dla dialogu społecznego i partycypacji społecznej.

Druga grupa adresatów to mediatorzy reprezentujący różne zawody, mający potrzebę nabycia dodatkowych umiejętności w zakresie mediacji w związku z rozwojem tej dziedziny i włączaniem jej do coraz to nowych obszarów życia społecznego. Nowe kompetencje miały być dla nich pomocne, by mogli wspierać działania różnorodnych inicjatyw społecznych. Do nich były skierowane szkolenia specjalizacyjne z mediacji obejmujące dwa bardzo istotne obszary wiedzy i umiejętności: prawny i psychologiczny.

Staże i superwizja

Obydwie grupy adresatów otrzymały od nas merytoryczne wsparcie w postaci możliwości odbycia stażu i korzystania z superwizji, polegającej na konsultowaniu ze specjalistami problemów, z jakimi spotkali się w trakcie prowadzenia mediacji czy innych prób polubownego rozwiązywania sporów.

Promocja mediacji

Prowadziliśmy spotkania informacyjno-edukacyjne dla urzędów i instytucji szczebla samorządowego, organizacji pozarządowych i mieszkańców poświęcone możliwości wykorzystania mediacji przy rozwiązywaniu sporów i konfliktów, podkreślając jej bardzo duży potencjał w społecznościach lokalnych oraz w działaniach prowadzonych na rzecz dialogu obywatelskiego.

W wyniku tych działań osiągnęliśmy poniższe cele:

- > zwiększenie kompetencji 21 aktywistów i urzędników w sferze konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- > zwiększenie kompetencji 42 mediatorów w sferze konstruktywnego rozwiązywania problemów i pracy ze społecznością lokalną,
- > zwiększenie wiedzy na temat mediacji w społeczności lokalnej wśród 200 uczestników spotkań informacyjno-edukacyjnych.

Przeprowadzona ewaluacja oraz rozmowy z uczestnikami projektu pozwoliły nam potwierdzić, że zakładany przez nas cel poszerzenia wiedzy i zwiększenia kompetencji społecznych w zakresie mediacji był zasadny. Zarówno spotkania z działaczami społecznymi i urzędnikami, jak i szkolenia z mediacji pomogły uczestnikom spojrzeć na problemy w społecznościach lokalnych oczami mediatora. Poznali również perspektywę, z której dany spór czy konflikt postrzegany jest jako problem do rozwiązania. Co bardzo istotne, udało nam się uzmysłowić uczestnikom, jak ważne w rozwiązywaniu konfliktów społecznych jest zastosowanie odpowiednich działań na jak najwcześniejszym etapie zaistniałego sporu. Pokazaliśmy, z jakimi mechanizmami społecznymi muszą się zmierzyć i daliśmy im konkretne umiejętności prowadzenia mediacji. Uświadomiliśmy im też, że często wprowadzenie odpowiedniej strategii w podejmowaniu decyzji trudnych i potencjalnie konfliktogennych może w znacznym stopniu dany konflikt społeczny zneutralizować lub złagodzić i tu również przydaje się wiedza z zakresu mediacji społecznych.

Bardzo cenną wartością dodaną były dla nas wysokie wyniki oceny przeprowadzonych szkoleń, a szczególnie cieszy nas popularność symulacji mediacji społecznych wśród uczestników stażu mediacyjnego. Z ich wypowiedzi wynikało, że nawet jeśli w trakcie szkoleń uzyskali odpowiednią wiedzę i umiejętności, to biorąc pod uwagę skomplikowanie materii konfliktu społecznego, nie czują się dość pewnie, aby podejmować się uczestnictwa w „prawdziwych” mediacjach. Zdecydowanie bardziej odpowiadał im udział w symulacjach mediacji społecznych. Wartością dodaną tak przeprowadzonych szkoleń i stażu jest również integracja osób reprezentujących różne urzędy, instytucje i organizacje pozarządowe z terenu aglomeracji łódzkiej i stworzenie sieci mediatorów, którzy będą mogli w przyszłości współpracować, gdy przyjdzie im mierzyć się z konfliktem społecznym.

FIO to bardzo potrzebny fundusz dający możliwość rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, wspierający oddolne inicjatywy i aktywność społeczną obywateli. Bardzo byśmy chcieli, aby dzięki FIO takie niewielkie organizacje jak nasza mogły realizować swoje projekty i rozwijać się. Życzymy FIO udanych kolejnych dziesięciu lat.

Stowarzyszenie Mediatorów Pactus

powstało w 2007 roku. Jesteśmy zespołem mediatorów, doświadczonych fachowców z wielu dziedzin zawodowych, co pozwala nam prowadzić wszelkiego rodzaju mediacje. Szkolimy mediatorów, prowadzimy akcje edukacyjne, poradnictwo prawne i psychologiczne, współpracujemy z samorządem lokalnym w obszarze mediacji i edukacji. Jesteśmy wpisani na listę ośrodków mediacyjnych w Sądzie Okręgowym w Łodzi. Jesteśmy współinicjatorami Łódzkiego Porozumienia Mediatorów. Współpracujemy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego oraz z Centrum Innowacji Społecznych Uniwersytetu Łódzkiego (CEIN). Więcej: www.pactus.pl

FIO
2019

Wspieranie Centrum
Integracji Społecznej
prowadzonego przez
Fundację Pasja Życia
im. s. Józefy Menendez

Wspieranie Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez Fundację Pasja Życia im. s. Józefy Menendez

| Fundacja Pasja Życia im. s. Józefy Menendez
| Magdalena Boniecka

W ramach FIO 2019 Fundacja Pasja Życia zrealizowała działania mające na celu wsparcie utworzonego w jej ramach Centrum Integracji Społecznej (CIS) jako podmiotu ekonomii społecznej. W ramach CIS prowadzony jest program reintegracji zawodowej i społecznej adresowany do osób, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej mogącej prowadzić do wykluczenia społecznego.

Fundacja zdecydowała się na prowadzenie CIS w Legionowie w odpowiedzi na aktualną potrzebę społeczności lokalnej. Diagnoza Fundacji znajduje odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych gminy Legionowo. Uchwała Rady Miasta Legionowa w sprawie przyjęcia lokalnego programu rewitalizacji gminy wskazuje wzmocnienie integracji społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jako cele strategiczne oraz zakłada utworzenie lokalnych ośrodków integracji społecznej. Uchwała ta jest zgodna z Gminną Strategią Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Legionowo na lata 2016–2018 – jednym z jej celów jest aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych.

Uzależnienia w liczbach

Źródłem danych statystycznych obrazujących skalę zjawiska jest Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, innych uzależnień i przeciwdziałania narkomanii dla gminy miejskiej Legionowo. Wskazuje on, że między 15 a 17% mieszkańców gminy (liczącej 53 000 osób) jest dotkniętych problemem alkoholizmu bądź żyje w otoczeniu osób uzależnionych od alkoholu.

O skali zjawiska narkomanii można pośrednio wnioskować z danych, które dostarczają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i inne podmioty zajmujące się terapią uzależnień. Średniorocznie w gminie Legionowo terapię tego typu odbywa kilkadziesiąt osób. Według badań przeprowadzonych na potrzeby opracowania Legionowskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, innych uzależnień i przeciwdziałania narkomanii na rok 2015, najczęstszymi powodami inicjacji narkotykowej były lęk przed odrzuceniem przez grupę, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość, problemy emocjonalne i osobowościowe, chęć ucieczki od problemów zewnętrznych

i wewnętrznych, konflikty w rodzinie, niski poziom zainteresowań, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy oraz kierowanie się w życiu zasadą przyjemności, a nie poczuciem realizmu.

Pomimo skali potrzeb, jaką ilustrują powyższe dane, brak było podmiotów oferujących pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Utworzenie CIS stanowiło odpowiedź na te potrzeby. Głównym celem centrum jest reintegracja zawodowa i społeczna uczestników mająca na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Nasza odpowiedź – budowanie kompetencji

Uczestnicy CIS rekrutowani są w porozumieniu z lokalnymi instytucjami rynku pracy, warsztatami zawodowymi oraz warsztatami terapeutycznymi; proces ten prowadzi pracownik socjalny przy współudziale kierownika CIS we współpracy z Urzędem Pracy w Legionowie. W CIS zatrudnienie znajdują osoby wykluczone społecznie, które nie znalazły zajęcia, korzystając z dotychczasowych ofert Urzędu Pracy (osoby z zaburzeniami psychicznymi, leczone się długotrwale, nieprzystosowane społecznie). Celem programu reintegracji zawodowej jest wykształcenie u uczestników umiejętności zawodowych na różnym poziomie: od prostych prac w zakresie utrzymania czystości aż po zajęcia wymagające większego zaangażowania, jak obsługa klienta i promowanie usług kawiarni. Poprzez reintegrację społeczną (trening interpersonalny i intrapsychiczny, indywidualny plan rozwoju czy konsultacje psychiatryczne) uczestnicy CIS przezwyciężają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu w codziennym życiu rodzinnym i społecznym.

W ramach CIS uczestnicy nabywają nowe umiejętności i kwalifikacje, które w przyszłości umożliwią im podjęcie pracy zarobkowej. Zdobywają doświadczenie w dwóch rodzajach działalności: porządkowo-hostelowej i gastronomicznej. Dodatkowo organizowane są zajęcia indywidualne poświęcone pracy nad planem osobistego rozwoju, trening interpersonalny i intrapsychiczny oraz warsztaty z aktywnego poszukiwania zatrudnienia. Praca nad sobą odbywa się także poprzez interakcje z innymi uczestnikami, dzielenie się trudnościami, wspieranie, przepracowywanie trudnych zachowań i lęków. Pomaga uwierzyć we własne siły, odbudować poczucie własnej wartości i pozwala na reintegrację społeczną.

Niezwykłe jest móc obserwować zmianę, jaka zachodzi w uczestnikach programu prowadzonego przez CIS. Jak z osób zamkniętych w sobie, mających olbrzymie problemy z nawiązywaniem kontaktów i często niebędących w stanie przełamać się, żeby zadać banalne pytanie, w ciągu kilku miesięcy zmieniają się w osoby otwarte, chętnie wchodzące w interakcje z ludźmi. Obserwowanie takich przełomów daje ogromną satysfakcję i poczucie, że działalność CIS ma głęboki sens i zmienia życie ludzi na lepsze.

Działania **Fundacji Pasja Życia im. s. Józefy Menendez** nakierowane są na pomoc osobom uzależnionym, dysfunkcyjnym i pogubionym życiowo, którym trudno jest znaleźć miejsce w otaczającym świecie. Fundacja od momentu powstania, tj. od 2006 roku, koncentruje się na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i walce z uzależnieniami. W pracy z młodzieżą, która eksperymentuje z narkotykami, proponuje jej udział w różnych aktywnościach edukacyjnych i kulturalnych. Dając młodym ludziom pasję, Fundacja przeciwdziała ich wejściu na ścieżkę destrukcji, jaką jest narkomania. Więcej: www.pasjazycia.org.

FIO
2019

**Innowacyjna metoda
rehabilitacji osób
z chorobą Parkinsona
opartej na formule
„Rock Steady Boxing”**

Innowacyjna metoda rehabilitacji osób z chorobą Parkinsona opartej na formule „Rock Steady Boxing”

| Klub Bokserski Legia
| Marek Dronszyk

Klub Bokserski Legia to wielka historia polskiego sportu, doświadczenie, krzewienie kultury fizycznej, wychowywanie przez sport, ale przede wszystkim praca na rzecz obywateli i tym samym czynne uczestnictwo w życiu publicznym. Te wartości skłoniły nas do refleksji umożliwiającej podjęcie nowych wyzwań w pełnieniu naszej misji.

Po przeanalizowaniu potrzeb oraz możliwości Klubu w zakresie działalności pomocowej podjęto decyzję o uruchomieniu formuły sportowej o światowym standardzie, pn. „Rock Steady Boxing” (RSB). Rock Steady Boxing to organizacja non-profit założona w 2006 roku w Stanach Zjednoczonych. Opracowała ona, wdrożyła i skutecznie realizuje licencjonowany program zajęć sportowych z elementami fit-boxingu. Program ten powstał z myślą o osobach z chorobą Parkinsona. Szacuje się, że w Polsce cierpi na nią około 90 000 osób.

Sport kontra choroba

W styczniu 2019 roku Klub złożył wniosek do Narodowego Instytutu Wolności o dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Wniosek uzyskał ocenę pozytywną i otrzymaliśmy środki finansowe na realizację naszego projektu. Dzięki tej dotacji zajęcia dla potrzebujących odbywały się bezpłatnie.

Projekt zajęć sportowych w formule RSB był realizowany od początku sierpnia 2019 roku do końca czerwca 2020 roku w Warszawie. Jego głównym celem była poprawa jakości i sposobu życia osób cierpiących na chorobę Parkinsona. Projekt okazał się ogromnym sukcesem. Jego beneficjenci potwierdzają znaczącą poprawę jakości życia i postępy w walce z chorobą. Efekty wzmocnienia organizmu dzięki wypracowywaniu siły, kondycji, a tym samym sprawności fizycznej przerosły oczekiwania zarówno samych bokserów, jak i organizatorów. Jest to tym ważniejsze, że Parkinson jest chorobą postępującą. Znaczące okazały się również te aspekty programu, które pozwalają przezwyciężać własne słabości, w tym lęki i frustracje. Wspólna walka z chorobą oraz działanie w grupie, w której wszyscy są równi i potrzebni, pozwoliło na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu chorych.

Nasi bokserzy uczestniczyli też w audycjach telewizyjnych, konferencjach i innych spotkaniach oraz byli stale obecni w mediach społecznościowych – pozwoliło to na przełamanie znaczących barier mentalnych i społecznych.

Poprzez cykliczne treningi bez wątpienia zmieniliśmy nastawienie uczestników programu do walki z chorobą. Z dnia na dzień nasi chorzy stali się bokserami i zaczęli częściej chodzić na treningi niż do lekarza. Zajęcia dowiodły, że każdy, na każdym etapie rozwoju choroby Parkinsona, może widocznie zmniejszyć objawy i prowadzić zdrowsze, szczęśliwsze życie. To z kolei pozwala na budowanie poczucia pewności siebie i zadowolenia nie tylko wśród samych bokserów, ale także wśród ich bliskich. Sprzymierzeńcami na treningach zawsze są wielka radość, wspólny trud i wysiłek oraz najbliżsi i przyjaciele.

W realizowanym przez nas programie uczestniczyli wolontariusze ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz wszyscy ci, którzy z potrzeby serca chcieli pomóc naszym podopiecznym w treningach. Wokół projektu powstała grupa mająca wsparcie w instytucjach i organizacjach, jak również w prowadzonych akcjach medialnych. Pozwoliło to na tworzenie społeczeństwa otwartego, przychylnego dla osób chorych i potrzebujących wsparcia, uwzględniającego ich potrzeby. W sposób szczególny zwracaliśmy uwagę na historię Klubu, przyciągając w ramach wolontariatu dzieci i młodzież także na treningi z naszymi bokserami oraz inne prowadzone przez nas zajęcia sportowe, również komercyjnie.

Nasza tradycja zobowiązuje do czynnego uprawiania sportu zarówno osoby chore, jak i zdrowe, starsze i młodsze. Wspólna pasja do sportu pozwoliła nam osiągnąć niespodziewane rezultaty. To ze względu na wyniki program zajęć sportowych jest w dalszym ciągu realizowany. Po drodze przyszło nam walczyć z nieprzewidywalnym wrogiem, jakim okazała się pandemia COVID-19. I choć intensywność treningów ze względu na wymogi sanitarne zmalała, to chęć walki stała się silniejsza i ważniejsza w trosce o zdrowie i dobro drugiego człowieka. Walka trwa!

W oczach uczestników

„Każdy walkę musi toczyć sam! Jesteśmy ludźmi, którzy potrzebują dodatkowego towarzystwa. Jest jakiś rodzaj wspólnoty w chorobie. Tu nie chodzi o to, żeby się pocieszać, ale raczej wzajemnie wspierać w mobilizacji do życia”.

„Wspaniała, pomocna inicjatywa, otwarci, pełni pasji trenerzy, bardzo profesjonalni, a zarazem empatyczni i ciepłi. Takie zajęcia to najlepsza rehabilitacja! (...) Jestem dumny, że KB Legia zorganizował i objął patronatem te zajęcia, udowadniając, że oprócz wielkiej tradycji sportu prezentuje również wielkie wartości”.

„Ćwiczenia RSB odbywają się w przyjaznym i bezpiecznym otoczeniu. Nasi trenerzy – terapeuci dopasowują ćwiczenia do specyficznych potrzeb chorych na różnych etapach choroby. Doskonale rozpoznają ograniczenia wynikające z choroby. Podczas ćwiczeń panuje serdeczna atmosfera, trenerzy z empatią i oddaniem pochylają się nad każdym pacjentem. Ćwiczenia nie są prowadzone rutynowo, są zawsze bardzo dobrze przygotowane i urozmaicane. Dzięki ćwiczeniom RSB czuję się silniejszy

nie tylko fizycznie, ale i emocjonalnie. Zyskałem pewność siebie i lepiej radzę sobie z chorobą. Uważam, że jest to doskonała terapia i cieszę się, że mogę z niej korzystać. Chciałbym wyrazić głęboką wdzięczność dla całej kadry trenerskiej RSB i dla wszystkich osób, dzięki którym ten projekt został zrealizowany”.

Nasze doświadczenie i wymierne korzyści, jakie odnieśli bokserzy RSB uczestniczący w programie, wskazują, że realizowanie działań pomocowych na rzecz osób chorych i potrzebujących poprzez sport i aktywność fizyczną jest zdecydowanie godne polecenia.

Klub Bokserski Legia – boks na Legii istnieje oficjalnie od 1931 roku, ale w wojskowym klubie już wcześniej uprawiano tę dyscyplinę. Wśród trenerów był m.in. Feliks Stamm, a do wyróżniających się zawodników należeli: Kazimierz Doroba, Piotr Mizerski, Edward Łaukedrey, Tadeusz „Teddy” Pietrzykowski. Obecnie sekcja na Fortach Bema to również kick-boxing oraz zajęcia kondycyjne dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Sekcja prowadzi również zajęcia skierowane do kobiet. Więcej: www.legiaboks.pl.

FIO
2019

Hip-hopo Romano

Projekt „Romano Hip-hopo” został uszyty na miarę grupy młodych Romów z Pragi Południe w Warszawie, z którą Fundacja Dom Kultury pracuje od przeszło sześciu lat.

Celem projektu było nagranie tradycyjnego utworu romskiego i wideoklipu w hip-hopowej aranżacji. W kilkunastu warsztatach edukacji kulturalnej i muzycznej wzięło udział dziesięcioro młodych Romów, którzy nauczyli się rapować w romani i po polsku, utworzyli animacje i zatańczyli hip-hop do swojej piosenki. Powstały klip został opublikowany w Internecie w mediach społecznościowych.

Uczestnicy naszego projektu to podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej Praga Południe w Warszawie. Jest to młodzież w wieku 12–16 lat, chłopcy i dziewczęta. Dzieci te mają bardzo silne więzy wewnątrzgrupowe i romską samoidentyfikację, jednak w kontakcie ze światem zewnętrznym przejawiają tendencje do maskowania swojego pochodzenia w obawie przed odrzuceniem przez nieromskich rówieśników. Coraz wyraźniej można też zaobserwować osłabienie więzi z własną tradycją i kulturą. Młodzież ta, wychowana na pograniczu środowisk – tradycyjnego romskiego i wielkomiejskiego, jest poddana silnej presji otoczenia, którego wartości, często pozornie atrakcyjne, stają się coraz bardziej pożądane w porównaniu do wartości wyniesionych z rodzinnego domu.

Projekt „Romano Hip-hopo”, czyli „Romski hip-hop”, miał wzmocnić poczucie własnej wartości młodych Romów płynące z ich kultury, ale też zaproponować im takie elementy i wartości kultury większości, które mogą wzbogacić i uzupełnić ich kulturę.

Profesjonalne wsparcie

Opiekunką artystyczną grupy była Krystyna Perła Markowska – artystka, wokalistka i liderka zespołu Perła i Bracia. Perła pochodzi z rodziny o bogatych tradycjach muzycznych, a jej zespół to jedna z najlepszych w Polsce grup wykonujących tradycyjną muzykę Romów. Perła jest także działaczką społeczną, od początku lat 90. XX wieku jest prezeską Stowarzyszenia Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce z siedzibą w Pabianicach. Reprezentuje społeczność Romów z grupy Polska Roma.

W projekcie uczestniczyła także Ewa Pawłowska, opiekunka grupy romskiej, która w Ośrodku Pomocy Społecznej Praga Południe jest asystentką romską odpowiedzialną za współpracę z tą społecznością.

Animacje i zajęcia z nowych technologii w ramach naszego projektu prowadziła Paulina Jędrzejewska z Fundacji Culture Shock, a wideoklip zrealizował Leszek Wejcman ze studia Leon Film. Instruktorka Aneta Woźnicka-Łada związana z agencją Reggaeton vs Dancehall stworzyła choreografię hip-hopową do utworu i nauczyła dzieci ją tańczyć.

Na koniec sedno projektu: warsztaty hip-hopowe dla naszej młodzieży prowadziła Akademia Dźwięku. Uczestnicy wzięli udział w tworzeniu aranżacji i bitów w profesjonalnym studiu nagraniowym. Było to dla nich wielkie przeżycie.

Z tradycją w nowoczesność

Jaka idea leżała u samych podstaw projektu? Wymyśliliśmy go dla naszej grupy młodzieży, żeby pomóc jej wyjść od romskiej tradycji ku nowoczesności i nowymi środkami wyrazu opowiedzieć o sobie – młodych Romach szukających swojego miejsca w świecie. Stąd wybór piosenki „Mekh man daje”.

„Mekh man daje”, czyli „Pozwól”, jest tradycyjnym utworem śpiewanym w romskich domach. Jego wybór zaproponowała Krystyna Perła Markowska, która czuwała nad zachowaniem tożsamości pieśni, by nie zatraciła się w hip-hopowej aranżacji. Po intensywnej, blisko trzymiesięcznej pracy nasze dzieciaki nagrały hip-hopową piosenkę i zatańczyły do niej. Powstał bogaty materiał wizualny, na podstawie którego zrealizowaliśmy wideoklip. Było to w Polsce działanie bez precedensu.

Głównymi autorami sukcesu projektu są jego uczestnicy: Alvaro, Angela, Dawid, Edmund, Olivia, Kamil, Kewin, Niko, Ricardo, Santino, Wanda, Virginia, Zuzanna.

Fundacja Dom Kultury od 2007 roku prowadzi działalność zaangażowaną społecznie, wykorzystując edukację, sztukę i kulturę jako narzędzia przywracające ludzi do społeczeństwa. W działania na rzecz środowisk i osób z różnych powodów doświadczających wykluczenia włączamy pedagogów, trenerów, artystów, twórców kultury, działaczy społecznych. Prowadzimy zajęcia z edukacji społecznej, kulturalnej i artystycznej dla młodzieży z warszawskich młodzieżowych ośrodków wychowawczych, więźniów, osób należących do mniejszości etnicznych, dzieci ze środowisk z problemami z warszawskiej Pragi, seniorów z domów pobytu dziennego z Pragi Północ i Południe oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Więcej: www.fundacjadowkultury.pl.

FIO
2019

Utworzenie wioski
tematycznej pod nazwą
„Gacok pod zamczyskiem”

Utworzenie wioski tematycznej pod nazwą „Gacok pod zamczyskiem”

| Stowarzyszenie Razem dla Białobok
| Justyna Homik

Obszar gminy Gać może pochwalić się bogatą historią (znajdują się tu pozostałości zamku obronnego Korniaktów w Białobokach, cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich oraz grób Tatara Kantymira) oraz kulturą (szczególnie lokalną obrzędowością). Jednak cenne zaplecze historyczno-kulturowe obszaru nie jest obecnie prezentowane szerszemu gronu odbiorców. Turystyczny potencjał gminy jest duży, lecz ze względu na niski poziom przedsiębiorczości społeczności lokalnej okolica nie ma oferty turystycznej. Z tego powodu oraz w wyniku przeprowadzonych przez naszą organizację konsultacji zdecydowaliśmy się na utworzenie wioski tematycznej o nazwie „Gacok pod zamczyskiem”.

W dniach 16–17 czerwca 2019 roku w ramach naszego projektu odbył się wyjazd studyjny do wiosek tematycznych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Odwiedziliśmy Wioskę Garncarską, Krainę Siedmiu Osobliwości i Źródlaną Wioskę. Wyjazd ten miał na celu pogłębienie wiedzy na temat zasad funkcjonowania i promocji wsi tematycznej oraz praktyczne doświadczenie oferty takiej wioski. Lokalni liderzy z terenu gminy Gać mieli możliwość poznania innowacyjnego sposobu na ożywienie gospodarki wiejskiej oraz zapewnienie mieszkańcom wsi alternatywnych źródeł dochodu. W trakcie warsztatów pn. „Krok po kroku tworzenia wioski i jej produktów” został wypracowany model biznesowy dla naszej wioski.

By stworzyć zaplecze techniczne nowej wioski tematycznej, zakupiono: okulary do wirtualnej rzeczywistości (pięć sztuk mobilnych oraz pięć sztuk stacjonarnych z laptopami, które łącznie pozwalają utworzyć 10 stanowisk Virtual Reality), aplikację wykonaną kamerą 360 stopni ukazującą posiadane zasoby historyczno-kulturowe, manekiny wystawowe, sprzęt multimedialny i nagłaśniający, podesty i krzesła. Zamówiono również film promujący wioskę oraz gadżety reklamowe, dzięki którym turysta na długo zapamięta nasz region. Taka baza techniczna pozwoliła na efektowny start i szybki rozwój nowej wioski tematycznej.

Oferta naszej wioski opiera się na trzech elementach:

- > historyczne uwarunkowania wsi Białoboki i Gać: pozostałości zamku obronnego Korniaków w Białobokach, cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich oraz grób Tatara Kantymira;
- > innowacyjny sposób przekazu za pomocą okularów do wirtualnej rzeczywistości;
- > bogate zaplecze kulturowe wsi Białoboki i Gać: biesiada z wiejskimi potrawami, koncert muzyki ludowej, wiece wieńca dożynkowego, gackie obrzędy weselne, robienie tradycyjnego pająka bożonarodzeniowego, ludowa obrzędowość najważniejszych świąt kościelnych, wierzenia lokalne, nauka tańca ludowego Gacok, prezentacja kapeli i zespołu tańca ludowego oraz zespołu śpiewaczek, lokalna poezja, gra terenowa/questy lokalne.

Projekt miał na celu zintegrowanie mieszkańców ze wszystkich pokoleń oraz przybliżenie lokalnych tradycji, m.in. ginących zawodów, poprzez warsztaty zielarstwa, gotowania, śpiewu czy tańca ludowego. Promował także taniec, tzw. gacok, współpracując przy tym z miejscową kapelą. Atrakcją dla dzieci i młodzieży były filmy tematyczne wykonane w technologii 3D.

Stowarzyszenie Razem dla Białobok planuje odrodzenie wikliniarstwa w gminie. Stąd pierwsze zajęcia w ramach projektu dotyczyły właśnie tego rzemiosła. Poprowadzili je mistrzowie z Rudnika nad Sanem. Przywieźli ze sobą koszyk wielkanocny, który został wypleciony kilkadziesiąt lat temu właśnie w Gaci.

Jesteśmy przekonani, że tak jak dotychczas FIO będzie źródłem fantastycznych pomysłów służących rozwojowi stowarzyszeń, fundacji i podejmowanych przez nie inicjatyw. Niech nigdy nie zabraknie energii w dążeniu do wyznaczonych celów i wytrwałości w realizowaniu zadań, a osiągnięte sukcesy niech staną się bodźcem do dalszego działania.

Stowarzyszenie Razem dla Białobok zostało założone w lutym 2014 roku przez niewielką grupę osób, które dostrzegły potrzebę ratowania pożydowskiego szynku. To właśnie pasjonaci zabytków założyli Stowarzyszenie i zainwentaryzowali najstarsze okoliczne nieruchomości. Działamy na rzecz rozwoju, poprawy jakości życia oraz wizerunku naszej miejscowości. Współpracujemy z samorządem, wspieramy mieszkańców, inicjujemy projekty i współpracujemy przy ich realizacji. Działania Stowarzyszenia, prowadzone głównie w ramach projektów, adresowane są do dzieci i młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów.

FIO
2020

#WłączSię

„Nie stój! #WłączSię!” – to hasło przyświecało nam, kiedy planowaliśmy realizację naszego projektu. Jako Fundacja Inicjatyw Młodzieżowych od kilku lat aktywizujemy szeroko rozumianą społeczność akademicką do uczestnictwa w życiu społecznym. Nie inaczej było w przypadku #WłączSię.

Projekt #WłączSię został zrealizowany w ramach jednej z naszych inicjatyw – Klubu Lidera Rzeczypospolitej. Przez pół roku przeprowadziliśmy blisko 20 akcji w całej Polsce, w których wzięło udział ponad 500 uczestników. Wielkim sukcesem #WłączSię była różnorodność podejmowanych przedsięwzięć, dostosowana do lokalnej specyfiki i potrzeb:

- > **w Rzeszowie** odbyły się warsztaty ze skateboardingu i jazdy na hulajnodze oraz szkolenie z podstaw zarządzania projektem. Te dwa wydarzenia zgromadziły łącznie blisko 150 osób;
- > **na Śląsku** podjęliśmy się zorganizowania ważnych konferencji na temat polityki regionalnej: „Klimat dla Śląska” oraz „Architektura Śląska”. Wzięli w nich udział nawet przedstawiciele władzy centralnej w randze podsekretarza stanu. „Dzięki #WłączSię mogliśmy zrealizować dwa bardzo ważne wydarzenia w naszym regionie i podjąć debatę z decydentami i lokalną społecznością, tym samym budując społeczeństwo obywatelskie” – komentuje Przemysław Onoszko, koordynator Klubu Lidera Rzeczypospolitej na Śląsku;
- > **w Wielkopolsce** udało się zorganizować piknik tematyczny „Nie dajmy się pandemii”, promujący edukację o koronawirusie wśród najmłodszych oraz warsztaty dziennikarskie i aktorskie;
- > **Dolny Śląsk** to promocja przedsiębiorczości, pomoc w zakładaniu firmy, ale także ogromna akcja patriotyczna – Wirtualny Bieg Niepodległości;
- > **Lubuskie** również postawiło na wsparcie przedsiębiorców – najpierw mówiliśmy o barierach, z którymi muszą się mierzyć biznesmeni, a później o tym, jak profesjonalnie prowadzić konta w mediach społecznościowych;
- > **Pomorze** to bardzo intensywne szkolenia merytoryczne obejmujące sztukę negocjacji, personal branding, a także wskazówki, jak prowadzić profil na LinkedIn tak, żeby pracodawcy sami chcieli nas zatrudnić;

- > **Podlasie** pokazało, że nie ma kompleksów! „Podlasie bez kompleksów” to duża biznesowa konferencja online promująca firmy z tego regionu;
- > **Mazowsze** przygotowało warsztaty z tkania gobelinów, a także przypomniało o kulturze kresów i przekonywało, dlaczego warto się wybrać w podróż na wschód;
- > **Łódzkie** to przede wszystkim świetne warsztaty o tym, jak ważna jest sztuka retoryki;
- > **Małopolska** wprowadziła studentów w to, jak poradzić sobie w trudnych pierwszych miesiącach nauki, a także współorganizowała warsztaty o przywództwie dla młodzieży.

„Szkolenia w ramach #WłączSię to świetnie spędzony czas, okazja do zdobycia wiedzy, a także motywacja do podejmowania kolejnych działań. Wielkie gratulacje dla organizatorów” – komentuje Michał Gratkowski, koordynator Klubu Lidera Rzeczypospolitej na Podkarpaciu.

Oprócz działań skierowanych do lokalnych społeczności odbyły się też szkolenia dla osób zaangażowanych w realizowanie akcji: dwa szkolenia jednodniowe oraz trzydniowy obóz. W trakcie tych szkoleń 35 uczestników zdobywało wiedzę z zakresu przywództwa, tworzenia projektów i zarządzania nimi, pozyskiwania środków, tworzenia inicjatyw i krzewienia postaw patriotycznych.

Nawet pandemia nie przeszkodziła w realizacji projektu, można wręcz powiedzieć, że wyzwoliła wśród organizatorów pokłady kreatywności. Szybko dostosowali się do realiów i przeprowadzili wydarzenia w wersji online lub hybrydowej. W ten sposób udało się zorganizować nawet bieg niepodległości!

Realizacja projektów takich, jak #WłączSię to nie tylko szerzenie postaw obywatelskich wśród członków lokalnych społeczności, ale także wielka przyjemność czerpana z pozytywnych efektów i pomocy innym.

Mamy nadzieję, że w nadchodzących latach pojawi się wiele szans tworzenia i realizacji tego typu projektów w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Fundacja Inicjatyw Młodzieżowych nieprzerwanie od 2012 roku aktywizuje społeczność akademicką do działań obywatelskich. Swoją misję realizuje poprzez trzy główne projekty: Akademia Liderów Rzeczypospolitej – największa szkoła liderów w Polsce dla studentów i absolwentów; Magazyn Akademicki „Koncept” – największy miesięcznik akademicki w Polsce; Klub Lidera Rzeczypospolitej – projekt zraszający liderów z całej Polski chcących działać na rzecz lokalnych społeczności. Więcej: www.fim.edu.pl.

